

Ogólne warunki ubezpieczenia PZU DOM Plus

ustalone uchwałą Zarządu Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej nr UZ/355/2010 z dnia 16 września 2010 r. ze zmianami ustalonymi uchwałą nr UZ/382/2010 z dnia 14 października 2010 r. oraz uchwałą nr UZ/399/2010 z dnia 8 listopada 2010 r.

POSTANOWIENIA WSTĘPNE

§ 1

- Ogólne warunki ubezpieczenia PZU DOM Plus, zwane dalej „OWU”, mają zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółkę Akcyjną, zwaną dalej „PZU SA”, z osobami fizycznymi.
  - Z zastrzeżeniem ust. 3–8, na podstawie OWU Ubezpieczający może zawrzeć umowę ubezpieczenia w zakresie ubezpieczenia:
    - mienia;
    - odpowiedzialności cywilnej w życiu prywatnym;
    - następstw nieszczęśliwych wypadków;
    - szklanych przedmiotów od stłuczenia;
    - PZU Pomoc w domu.
  - Zawarcie umowy ubezpieczenia w zakresie ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej w życiu prywatnym możliwe jest wyłącznie wówczas, gdy umowa ta zawarta jest również w zakresie ubezpieczenia mienia stanowiącego lokal mieszkalny, budynek mieszkalny, budynek niemieszkalny, budynek mieszkalny w stadium budowy, budynek niemieszkalny w stadium budowy, ruchomości domowe lub stałe elementy stanowiące samodzielny przedmiot ubezpieczenia.
  - Zawarcie umowy ubezpieczenia w zakresie ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków możliwe jest wyłącznie wówczas, gdy umowa ta zawarta jest również w zakresie ubezpieczenia mienia stanowiącego lokal mieszkalny, budynek mieszkalny, budynek niemieszkalny, budynek mieszkalny w stadium budowy, budynek niemieszkalny w stadium budowy, ruchomości domowe lub stałe elementy stanowiące samodzielny przedmiot ubezpieczenia.
  - Zawarcie umowy ubezpieczenia w zakresie ubezpieczenia szklanych przedmiotów od stłuczenia możliwe jest wyłącznie wówczas, gdy umowa ta zawarta jest również w zakresie ubezpieczenia mienia stanowiącego lokal mieszkalny, budynek mieszkalny, ruchomości domowe lub stałe elementy stanowiące samodzielny przedmiot ubezpieczenia, zawierana jest jednocześnie w zakresie PZU Pomoc w domu w wariantcie Komfort.
  - Umowa ubezpieczenia, o której mowa w ust. 6, może być zawarta również w zakresie ubezpieczenia PZU Pomoc w domu w wariantcie Super albo ubezpieczenia PZU Pomoc w domu w wariantcie Super Plus.
  - Zawarcie umowy ubezpieczenia w zakresie ubezpieczenia PZU Pomoc w domu bez jednoczesnego zawarcia tej umowy w zakresie mienia stanowiącego lokal mieszkalny, budynek mieszkalny, rucho-
- mości domowe lub stałe elementy stanowiące samodzielny przedmiot ubezpieczenia, możliwe jest wyłącznie w wariantcie Super albo w wariantcie Super Plus.
  - W porozumieniu z Ubezpieczającym do umowy ubezpieczenia mogą być wprowadzone postanowienia dodatkowe lub odmienne od ustalonych w OWU.
  - PZU SA zobowiązany jest przedstawić Ubezpieczającemu różnicę między treścią umowy ubezpieczenia a OWU w formie pisemnej przed zawarciem umowy ubezpieczenia. W razie niedopełnienia tego obowiązku PZU SA nie może powoływać się na różnicę niekorzystną dla Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego. Przepisu nie stosuje się do umów ubezpieczenia zawieranych w drodze negocjacji.
  - W razie wprowadzenia do umowy ubezpieczenia postanowień dodatkowych lub odmiennych, OWU mają zastosowanie w zakresie nie uregulowanym tymi postanowieniami.
  - W sprawach nieuregulowanych w OWU mają zastosowanie odpowiednie przepisy kodeksu cywilnego oraz inne stosowne przepisy prawa polskiego.

DEFINICJE

§ 2

Przez użyte w OWU pojęcia rozumie się:

- akty terroryzmu** – wszelkiego rodzaju działania indywidualne lub grupowe skierowane przeciwko ludności lub mieniu w celu wprowadzenia chaosu, zastraszenia ludności, dezorganizacji życia publicznego, transportu publicznego, zakładów usługowych lub wytwórczych – dla osiągnięcia skutków ekonomicznych, politycznych lub społecznych;
- awaria drzwi zewnętrznych** –
  - zacięcie się zamka, zaklinowanie się złamanego klucza lub innego urządzenia otwierającego w zamku lub zniszczenie zamka przez osoby trzecie w taki sposób, że otwarcie drzwi do miejsca ubezpieczenia nie jest możliwe bez interwencji ślusarza,
  - nagle i niezależne od woli Ubezpieczonego zatrzasknięcie się drzwi w taki sposób, że Ubezpieczony pozostaje na zewnątrz miejsca ubezpieczenia, a klucze lub inne urządzenia otwierające znajdują się wewnątrz miejsca ubezpieczenia;
- awaria instalacji** – wynikające z przyczyny zewnętrznej lub wewnętrznej nagle, niespodziewane i niezależne od woli Ubezpieczonego uszkodzenie instalacji elektrycznej, wodnej, kanalizacyjnej lub centralnego ogrzewania, powodujące zaprzestanie jej funkcjonowania lub nieprawidłowość działania, co wiąże się z powstaniem lub możliwością powstania szkód w mieniu znajdującym się w miejscu ubezpieczenia;

PZU DOM Plus

PZU

Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna, al. Jana Pawła II 24, 00-133 Warszawa zarejestrowana w Sądzie Rejonowym dla m.st. Warszawy XII Wydział Gospodarczy, KRS 000009831, NIP 526-025-10-49, wysokość kapitału zakładowego: 86 352 300,00 zł, kapitał wpłacony w całości

- 4) **awaria sprzętu RTV, AGD lub PC** – uszkodzenie uniemożliwiające prawidłowe korzystanie ze sprzętu RTV, AGD lub PC, które nie jest spowodowane bezpośrednim działaniem człowieka oraz nie jest skutkiem użytkowania niezgodnego z instrukcją obsługi;
- 5) **bójka** – starcie trzech albo więcej osób wzajemnie zadających sobie razy, z których każda występuje w podwójnym charakterze – jako napadnięty i napastnik;
- 6) **budowla** – następujące obiekty budowlane:
  - a) ogrodzenie posesji wraz z bramą, otwieraną ręcznie lub sterowaniem radiowym i jej wyposażeniem instalacyjnym,
  - b) nawierzchnie placów i podjazdów,
  - c) wiata,
  - d) szopa,
  - e) szambo,
  - f) przydomowa oczyszczalnia ścieków,
  - g) przydomowy zbiornik na gaz,
  - h) niewielkie obiekty służące dekoracji, rekreacji lub utrzymaniu porządku, w szczególności: posągi, grille murewane, fontanny, baseny, pergole, altany, piaskownice, śmietniki,
  - i) instalacje znajdujące się poza budynkiem na terenie posesji;
- 7) **budynek** – obiekt budowlany trwale związany z gruntem, wydzielony z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych, posiadający fundamenty i dach wraz ze stałymi elementami;
- 8) **budynek mieszkalny** – budynek jednorodzinny w zabudowie pojedynczej, bliźniaczej lub szeregowej lub wielorodzinny, przeznaczony na cele mieszkalne;
- 9) **budynek niemieszkalny** – budynek inny niż budynek mieszkalny, w tym garaż, nie służący do prowadzenia działalności gospodarczej;
- 10) **budynek o palnej konstrukcji** – budynek posiadający:
  - a) ściany nośne wykonane z elementów drewnianych lub
  - b) pokrycie dachowe z drewnianych gontów, trzciny lub słomy;
- 11) **budynek mieszkalny w stadium budowy, budynek niemieszkalny w stadium budowy** – budynek mieszkalny albo budynek niemieszkalny nowo wznoszony, przy czym przyjmuje się, że:
  - a) rozpoczęcie budowy następuje z chwilą podjęcia prac przygotowawczych na terenie budowy, w szczególności wytyczenia geodezyjnego budynku w terenie, wykonania niwelacji terenu, zagospodarowania terenu budowy wraz z budową tymczasowych obiektów, wykonania przyłączy do sieci infrastruktury technicznej na potrzeby budowy,
  - b) zakończenie budowy następuje w momencie pierwszego zamieszkania w przypadku budynku mieszkalnego w stadium budowy lub rozpoczęcia użytkowania w przypadku budynku niemieszkalnego w stadium budowy;
- 12) **choroba przewlekła** – chorobę o długotrwałym przebiegu, trwającą zwykle miesiącami lub latami, stale lub okresowo leczoną;
- 13) **choroba zakaźna** – chorobę wywołaną zakażeniem drobnoustrojami, jadami wytwarzanymi przez drobnoustroje lub zarażeniem pasożytami;
- 14) **czasowa niezdolność do pracy** – powstała w następstwie wypadku ubezpieczeniowego czasowa niezdolność Ubezpieczonego do wykonywania pracy zarobkowej udokumentowaną zaświadczeniem lekarskim o czasowej niezdolności do pracy wystawionym zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa;
- 15) **czynności życia prywatnego** – czynności dotyczące sfery prywatnej, nie związane z aktywnością zawodową i pozostające bez związku z wykonywaniem obowiązków służbowych, pracą zarobkową, praktyczną nauką zawodu poza siedzibą szkoły; za czynności życia prywatnego nie uważa się wykonywania działalności gospodarczej, wolnego zawodu, pełnienia wszelkiego rodzaju funkcji, w tym funkcji honorowych we wszelkiego rodzaju związkach, zrzeszeniach, organizacjach społeczno-politycznych oraz pracy w charakterze wolontariusza;
- 16) **dewastacja** – umyślne zniszczenie lub uszkodzenie ubezpieczonego mienia przez osoby trzecie, w tym w związku z usiłowaniami lub dokonaniem kradzieży z włamaniem; w ramach ryzyka dewastacji PZU SA nie ponosi odpowiedzialności za ubezpieczone mienie, które uległo zaborowi w celu jego przywłaszczenia;
- 17) **dotatkowe zabezpieczenie antywłamaniowe** –
  - a) alarm – elektroniczny system wizualno-dźwiękowy o działaniu lokalnym lub z powiadamianiem stałego adresata alarmu, tj. Ubezpieczonego bądź osoby wyznaczonej przez Ubezpieczonego jako odpowiedzialnej za odbiór sygnału alarmu i podjęcie działań interwencyjnych,
  - b) zamki w drzwiach zewnętrznych prowadzących do lokalu mieszkalnego lub budynku mieszkalnego posiadające atest potwierdzający ich zwiększoną odporność na włamanie,
  - c) drzwi antywłamaniowe posiadające atest potwierdzający ich zwiększoną odporność na włamanie,
  - d) zamontowane na oknach, drzwiach balkonowych, tarasowych lub innych częściach oszklonych, żaluzje posiadające atest potwierdzający ich zwiększoną odporność na włamanie lub kraty,
  - e) okna, przeszklone drzwi tarasowe lub balkonowe posiadające atest potwierdzający ich zwiększoną odporność na włamanie;
- 18) **dym i sadza** – zawiesinę cząsteczek będącą bezpośrednim skutkiem:
  - a) spalania, która nagle i w sposób krótkotrwały wydobywa się z urządzeń znajdujących się w miejscu ubezpieczenia, eksploatowanych zgodnie z przeznaczeniem i przepisami technicznymi oraz przy sprawnym działaniu urządzeń wentylacyjnych,
  - b) ognia, niezależnie od miejsca jego powstania;
- 19) **eksplozja** – gwałtowną zmianę stanu równowagi układu z jednoczesnym wyzwoleniem się gazów, pyłów lub pary, wywołanym ich właściwością rozprzestrzeniania się; w odniesieniu do naczyń ciśnieniowych i innych tego rodzaju zbiorników warunkiem uznania szkody za spowodowaną eksplozją jest, aby ściany tych naczyń i zbiorników uległy rozdarciu w takich rozmiarach, iż wskutek ujęcia gazów, pyłów, pary lub cieczy nastąpiło nagłe wyrównanie ciśnień; za spowodowane eksplozją uważa się też szkody powstałe wskutek implozji, polegające na uszkodzeniu zbiornika lub aparatu próżniowego ciśnieniem zewnętrznym;
- 20) **garaż** – budynek niemieszkalny, przeznaczony do parkowania pojazdów mechanicznych;
- 21) **grad** – opad atmosferyczny składający się z bryłek lodu;
- 22) **grafitti** – napisy, rysunki lub symbole zamieszczone w sposób niezgodny z przepisami prawa i wbrew woli Ubezpieczonego na elewacji, oknach, drzwiach zewnętrznych lub dachach ubezpieczonego mienia, a także ich zabrudzenie farbą lub inną substancją barwiącą;
- 23) **hospitalizacja** – pobyt Ubezpieczonego w szpitalu w następstwie wypadku ubezpieczeniowego trwający nieprzerwanie, dłużej niż 1 dzień:
  - a) którego celem jest poddanie się uzasadnionemu stanem zdrowia leczeniu i który jest niezbędny z medycznego punktu widzenia, a odroczenie w czasie pomocy medycznej w szpitalu mogłoby skutkować utratą zdrowia albo życia, lub
  - b) związany z leczeniem stanów powstałych w następstwie wypadku ubezpieczeniowego, których nie można leczyć ambulatoryjnie;
 dzień pobytu w szpitalu oznacza dzień kalendarzowy, w którym Ubezpieczony przebywał w szpitalu, niezależnie od tego, ile czasu w danym dniu trwał jego pobyt, przy czym za pierwszy dzień przyjmuje się dzień rejestracji, a za ostatni – dzień wypisu ze szpitala;
- 24) **huk ponaddźwiękowy** – falę uderzeniową wytworzoną przez statek powietrzny poruszający się z prędkością większą od prędkości dźwięku;
- 25) **huragan** – wiatr o prędkości nie mniejszej niż 17,5 m/s ustalanej przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, zwany dalej „IMGW”, którego działanie wyrządza masowe

- szkody; w przypadku braku możliwości uzyskania opinii IMGW wystąpienie huraganu stwierdza się na podstawie stanu faktycznego i rozmiaru szkód w miejscu ich powstania, bądź w bezpośrednim sąsiedztwie;
- 26) **instalacja:**
- instalacja centralnego ogrzewania – układ przewodów i urządzeń służących do dostarczania ciepła za pomocą wody, pary wodnej lub powietrza do pomieszczeń,
  - instalacja elektryczna – układ przewodów i urządzeń mający początek w przypadku budynku mieszkalnego, budynku niemieszkalnego, budynku mieszkalnego w stadium budowy lub budynku niemieszkalnego w stadium budowy na złączach kablowych łączących wewnętrzną sieć elektryczną tego budynku z siecią zewnętrzną, albo w przypadku lokalu mieszkalnego w tablicy bezpiecznikowej a koniec w gniazdkach wtyczkowych, włącznikach i wypustach oświetleniowych,
  - instalacja kanalizacyjna – system rur, koryt, kolektorów służący do odprowadzania ścieków sanitarnych,
  - instalacja wodna – układ połączonych przewodów, armatury i urządzeń służący do zaopatrywania w zimną i ciepłą wodę,
  - instalacja gazowa,
  - instalacja telefoniczna,
  - instalacja sieciowa,
  - instalacja antenowa,
  - instalacja monitorująca,
  - instalacja domofonu lub video-domofonu,
  - instalacja solarna;
- 27) **kradzież z włamaniem** – zabór cudzego mienia w celu przywłaszczenia, którego sprawca dokonał albo usiłował dokonać z miejsca ubezpieczenia po usunięciu – przy użyciu siły i narzędzi – istniejących zabezpieczeń pozostawiając ślady stanowiące dowód użycia siły i narzędzi lub po otwarciu zabezpieczeń kluczem lub innym urządzeniem otwierającym, który sprawca zdobył przez kradzież z włamaniem z innego lokalu albo w wyniku rabunku (tj. z zastosowaniem przemocy fizycznej albo groźby natychmiastowego jej użycia lub z doprowadzeniem osoby do nieprzytomności lub bezbronności albo poprzez przywłaszczenie lub wyłudzenie kluczy lub innych urządzeń otwierających dokonane z użyciem podstępem wobec osób małoletnich, niedołętnych – będących w podeszłym wieku lub nie w pełni sprawnych);
- 28) **krwotok śródczaszkowy** – wynaczynienie krwi do jamy czaszki;
- 29) **lawina** – gwałtowne zsuwanie się lub staczanie mas śniegu, lodu, błota, skał lub kamieni ze zboczy górskich;
- 30) **leczenie:**
- wizyty lekarskie, zabiegi ambulatoryjne, zabiegi operacyjne, badania zlecone przez lekarza, rehabilitację,
  - przyjmowanie leków oraz stosowanie środków opatrunkowych przepisanych przez lekarza,
  - leczenie szpitalne,
  - transport z miejsca wypadku ubezpieczeniowego do szpitala, ambulatorium lub innego miejsca udzielenia pierwszej pomocy medycznej, z wyłączeniem transportu między placówkami medycznymi i z placówki medycznej do miejsca pobytu lub miejsca zamieszkania Ubezpieczonego oraz dojazdów Ubezpieczonego w związku z okolicznościami wymienionymi w lit. a–c;
- 31) **leczenie uciążliwe** – związane z wypadkiem ubezpieczeniowym leczenie Ubezpieczonego, w wyniku którego Ubezpieczony przeszedł operację chirurgiczną lub był hospitalizowany przez okres co najmniej pięciu dni, a nie stwierdzono trwałego uszczerbku na zdrowiu;
- 32) **lokal mieszkalny** – znajdujące się w budynku mieszkalnym wielorodzinnym wyodrębnione pomieszczenie lub pomieszczenia służące do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych, stanowiące odrębną nieruchomość albo będące przedmiotem spółdzielczego prawa do lokalu oraz przynależne do tego lokalu:
- 33) **lokal zastępczy** – lokal mieszkalny lub pokój hotelowy, udostępniany przez PZU SA Ubezpieczonemu w celu zaspokojenia jego potrzeb mieszkaniowych;
  - 34) **miejsce ubezpieczenia** – w przypadku ubezpieczenia:
    - a) mienia – znajdujący się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz wskazany w umowie ubezpieczenia:
      - ubezpieczony lokal mieszkalny, budynek mieszkalny, budynek niemieszkalny, budynek mieszkalny w stadium budowy, budynek niemieszkalny w stadium budowy, budowla lub obiekt specjalistyczny oraz posesja, na której znajduje się ten ubezpieczony budynek, budowla lub obiekt specjalistyczny,
      - lokal mieszkalny (z wyłączeniem przynależnego do tego lokalu miejsca postojowego w budynku mieszkalnym wielorodzinnym), budynek mieszkalny, budynek niemieszkalny, wewnątrz którego znajdują się ubezpieczone ruchomości domowe lub stałe elementy stanowiące samodzielny przedmiot ubezpieczenia,
      - ubezpieczony nagrobek cmentarny,
    - b) szklanych przedmiotów od stłuczenia – znajdujący się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz wskazany w umowie ubezpieczenia lokal mieszkalny lub budynek mieszkalny, wewnątrz którego znajdują się ubezpieczone szklane przedmioty,
    - c) PZU Pomoc w domu – znajdujący się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz wskazany w umowie ubezpieczenia lokal mieszkalny lub budynek mieszkalny będący w posiadaniu osoby fizycznej, o której mowa w pkt 86 lit. c, na podstawie tytułu prawnego;
  - 35) **mienie służbowe** – przenośny sprzęt elektroniczny lub telefony komórkowe przekazane przez pracodawcę Ubezpieczonemu lub osobie bliskiej Ubezpieczonego, o której mowa w § 13, do używania na podstawie dokumentu nakładającego odpowiedzialność materialną na korzystającego z tego mienia;
  - 36) **monitoring** – system antywłamaniowy wywołujący alarm w jednostce policji lub agencji ochrony mienia i zapewniający dojazd na miejsce zdarzenia w czasie nie dłuższym niż 15 minut od momentu odebrania zgłoszenia przez jednostkę policji lub agencję ochrony mienia;
  - 37) **nagle zachorowanie** – powstały w sposób nagły stan chorobowy, zagrażający życiu lub zdrowiu Ubezpieczonego, wymagający udzielenia natychmiastowej pomocy medycznej;
  - 38) **nagrobek cmentarny** – płytę umieszczoną na cokole wraz z tablicą napisową, rzeźbą nagrobną lub innymi elementami ozdobnymi albo grobowiec z dostępnym wnętrzem usytuowany na cmentarzu komunalnym lub wyznaniowym;
  - 39) **następstwa wypadku ubezpieczeniowego** – trwałe uszczerbek na zdrowiu lub śmierć;
  - 40) **nieszczęśliwy wypadek** – nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, w następstwie którego Ubezpieczony niezależnie od swej woli doznał trwałego uszczerbku na zdrowiu lub zmarł;
  - 41) **obiekt specjalistyczny** – szklarnię lub tunel foliowy;
  - 42) **ogień** – ogień, który przedostał się poza palenisko lub powstał bez paleniska i rozprzestrzenił się o własnej sile;
  - 43) **opad** – woda pochodząca z naturalnych opadów w postaci deszczu, topniejącego śniegu i lodu lub gradu powodująca zalanie ubezpieczonego przedmiotu;
  - 44) **operacja chirurgiczna** – zabieg medyczny wykonany w placówce medycznej przez lekarza uprawnionego do jego wykonania, w znieczuleniu ogólnym lub miejscowym, niezbędny z medycznego punktu widzenia w celu wyleczenia lub zmniejszenia objawów choroby lub urazu powstałych w następstwie wypadku ubezpieczeniowego i przeprowadzony metodą:
    - a) otwartą lub
    - b) endoskopową;
 operacją chirurgiczną nie są takie zabiegi medyczne jak punkcje, biopsje, iniekcje, nakłucia, cewnikowania, zgłębni-

- kowania, kaniulacje, dializy, blokady, wenesekcje, tampoady, wziernikowania;
- 45) **osoba bliska** – małżonka, konkubenta, wstępnego, zstępnego, brata, siostrę, ojczyrna, macochę, pasierba, teścia, teściową, zięcia, synową, przysposobionego, przysposabiającego, pozostającego pod opieką lub przyjętego na wychowanie w ramach rodziny zastępczej w rozumieniu przepisów prawa rodzinnego;
- 46) **osoba trzecia** – każdą osobę nie będącą Ubezpieczającym lub Ubezpieczonym;
- 47) **osuwanie się ziemi** – nie spowodowane działalnością ludzką zsuwanie się ziemi po stoku;
- 48) **papiery wartościowe** – czek, weksle, obligacje, akcje, kosamenty, akredytywy dokumentowe i inne dokumenty zastępujące w obrocie gotówkę;
- 49) **piorun** – bezpośrednie wyładowanie atmosferyczne na ubezpieczony przedmiot, pozostawiające bezsporne ślady tego zdarzenia;
- 50) **placówka medyczna** – zakład opieki zdrowotnej działający zgodnie z obowiązującymi przepisami na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub lekarza prowadzącego praktykę lekarską na podstawie ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry;
- 51) **pomieszczenie garażowe** – pomieszczenie w budynku mieszkalnym jednorodziinnym albo pomieszczenie w budynku mieszkalnym wielorodzinnyrn przynależne do lokalu mieszkalnego – przeznaczone do parkowania pojazdów mechanicznych;
- 52) **pomieszczenie gospodarcze** – pomieszczenie w budynku mieszkalnyrn wielorodzinnyrn przynależne do lokalu mieszkalnego oraz przeznaczone do wyłącznego użytku Ubezpieczonego, np. piwnica, pralnia, suszarnia, strych; do pomieszczeń gospodarczych nie zalicza się zabudowanych korytarzy;
- 53) **pomoc domowa** – każdą osobę (np. gosposię, ogrodnika, opiekunkę do dzieci, osobę sprawującą opiekę nad osobą niepełnosprawną, osobę sprawującą opiekę nad psem) wykonującą powierzone prace pomocnicze w gospodarstwie domowyrn na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej zawartej z Ubezpieczonym lub z osobą bliską Ubezpieczonego pozostającą z nim we wspólnyrn gospodarstwie domowyrn;
- 54) **posesja** – będącą w posiadaniu Ubezpieczonego, na podstawie tytułu prawnego, nieruchomości gruntową, na której znajduje się budynek mieszkalny, budynek, niemieszkalny lub inne zabudowania;
- 55) **powierzchnia użytkowa lokalu mieszkalnego** – powierzchnię wszystkich pomieszczeń znajdujących się w lokalu mieszkalnyrn, w szczególności pokoi, kuchni, przedpokoi, korytarzy, łazienek; przy ustalaniu powierzchni użytkowej nie wlicza się powierzchni balkonów, tarasów, loggi, antresoli oraz pomieszczeń gospodarczych;
- 56) **powódź** – zalanie terenów wskutek:
a) podniesienia się poziomu wody w korytach wód płynących lub stojących,
b) opadu,
c) spływu wód po zboczach lub stokach na terenach górskich lub falistych,
d) podniesienia się poziomu morskich wód przybrzeżnych (cofka);
- 57) **praca zarobkowa** – każdą formę świadczenia pracy za wynagrodzeniem w ramach umowy o pracę, umowy cywilnoprawnej, a także w zakresie wykonywania działalności gospodarczej we własnyrn imieniu; w ubezpieczeniu następstw nieszczęśliwych wypadków za pracę zarobkową uważa się także prowadzenie gospodarstwa rolnego;
- 58) **przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze** – niezbędne z medycznego punktu widzenia wyroby medyczne, zastępujące utracone narządy (organy) lub wspomagające utraconą funkcję narządów (organów), zalecone przez lekarza leczącego;
- 59) **przedstawiciel ustawowy** – rodzica sprawującego władzę rodzicielską albo opiekuna ustanowionego przez sąd;
- 60) **przepięcie** – nagły wzrost napięcia w sieci elektrycznej;
- 61) **psy agresywne** – rasy psów uznawanych za agresywne na podstawie obowiązujących przepisów prawa polskiego oraz psy o widocznych cechach tych ras;
- 62) **PZU Pomoc** – jednostkę działającą na rzecz PZU SA, do której Ubezpieczony (lub osoba działająca w jego imieniu) zobowiązany jest zgłosić telefonicznie wypadek ubezpieczeniowy; PZU Pomoc działa 24 godziny na dobę przez 7 dni w tygodniu;
- 63) **rabunek w miejscu ubezpieczenia** – zabór ubezpieczonego mienia w miejscu ubezpieczenia dokonany:
a) z zastosowaniem przemocy fizycznej albo groźby natychmiastowego jej użycia lub z doprowadzeniem osoby do nieprzytomności lub bezbronności,
b) przez sprawcę, który z zastosowaniem przemocy fizycznej lub groźby natychmiastowego jej użycia, doprowadził osobę posiadającą klucze do lokalu mieszkalnego, budynku mieszkalnego, budynku niemieszkalnego, budynku mieszkalnego w stadium budowy lub budynku niemieszkalnego w stadium budowy stanowiącego miejsce ubezpieczenia i zmusił ją do otworzenia tego budynku lub lokalu, w których znajdują się ubezpieczone ruchomości domowe lub stałe elementy albo sam je otworzył kluczami zrabowanymi,
c) poprzez przywłaszczenie lub wyłudzenie mienia dokonane z użyciem podstęp u wobec przebywających w miejscu ubezpieczenia osób małoletnich, niedołążnych – będących w podeszłym wieku lub nie w pełni sprawnych;
- 64) **rabunek poza miejscem ubezpieczenia** – zabór ubezpieczonych ruchomości domowych poza miejscem ubezpieczenia dokonany z zastosowaniem przemocy fizycznej wobec Ubezpieczonego lub osoby bliskiej Ubezpieczonego, o której mowa w § 13, albo groźby natychmiastowego jej użycia lub z doprowadzeniem Ubezpieczonego lub osoby bliskiej Ubezpieczonego, o której mowa w § 13, do nieprzytomności lub bezbronności;
- 65) **rehabilitacja** – niezbędne z medycznego punktu widzenia leczenie usprawniające następstwa wypadku ubezpieczeniowego, wykonywane przez osoby mające odpowiednie kwalifikacje i uprawnienia;
- 66) **remont** – wykonanie robót budowlanych, instalacyjnych lub elektrycznych, wykraczających poza zakres bieżącej konserwacji, polegających na odtworzeniu stanu pierwotnego;
- 67) **ruchomości domowe** – mienie ruchome w szczególności:
a) meble, sprzęt zmechanizowany, dywany, odzież, książki, inne przedmioty osobistego użytku oraz zapasy gospodarstwa domowego,
b) sprzęt audiowizualny (w tym również anteny telewizyjne i radiowe zainstalowane na zewnątrz lokalu mieszkalnego lub budynku mieszkalnego), komputerowy, fotograficzny, instrumenty muzyczne,
c) mienie służbowe,
d) wyroby ze srebra, złota lub platyny, monety, biżuterię, dzieła sztuki, znaczki filatelistyczne,
e) pieniądze i inne środki płatnicze, papiery wartościowe,
f) rowery, narzędzia gospodarcze, sprzęt turystyczny, ogrodniczy i sportowy oraz wózki dziecięce i inwalidzkie,
g) części zamienne samochodów, motocykli i motorowarów oraz ich dodatkowe wyposażenie,
h) rośliny doniczkowe,
i) zwierzęta domowe,
j) sprzęt biurowy;
- 68) **sporty wysokiego ryzyka** – sporty motorowe i motorowodne, lotnicze (szybownictwo, baloniarstwo, spadochroniarstwo, lotniarstwo, parolotniarstwo, motolotniarstwo oraz wszelkie ich odmiany), alpinizm, speleologia, wspinaczka skalna, trekking, rafting i wszystkie jego odmiany, nurkowanie z użyciem specjalistycznego sprzętu, żeglarstwo morskie, surfing, kitesurfing, windsurfing, jazda na nartach lub snowboardzie poza oznakowanymi trasami zjazdowymi, skoki bungee oraz uczestniczenie w wyprawach do miejsc charakteryzujących się ekstremalnymi warunkami klimatycznymi lub przyrodniczymi;
- 69) **sprzęt AGD** – znajdujące się w miejscu ubezpieczenia kuchnie gazowe lub elektryczne, pralki, pralko-suszarki i elek-

- tryczne suszarki ubraniowe, chłodziarko-zamrażarki, zamrażarki lub zmywarki, które nie są wykorzystywane do pracy zarobkowej;
- 70) **sprzęt biurowy** – sprzęt elektroniczny, tj. komputer stacjonarny wraz z monitorem, komputer przenośny, drukarka, skaner, telefon stacjonarny, faks oraz meble, który jest wykorzystywany do pracy zarobkowej wykonywanej przez Ubezpieczonego lub osobę bliską Ubezpieczonego, o której mowa w § 13;
- 71) **sprzęt PC** – znajdujące się w miejscu ubezpieczenia komputery stacjonarne wraz z monitorami lub komputery przenośne, które nie są wykorzystywane do pracy zarobkowej;
- 72) **sprzęt RTV** – znajdujące się w miejscu ubezpieczenia urządzenia audio-video zasilane wyłącznie z sieci elektrycznej, których zasilanie z baterii lub akumulatora nie jest możliwe, tj. odbiorniki telewizyjne, odtwarzacze, nagrywarki DVD, zestawy HI-FI, które nie są wykorzystywane do pracy zarobkowej;
- 73) **stałe elementy** – zamontowane na stałe elementy wyposażenia wewnątrz lokalu mieszkalnego, budynku mieszkalnego, budynku niemieszkalnego, budynku mieszkalnego w stadium budowy lub budynku niemieszkalnego w stadium budowy, w szczególności:
- wykładziny ścian, podłóg, schodów, sufitów lub słupów trwale związane z podłożem,
  - kominki,
  - schody wewnętrzne, antresole,
  - tyniki i powłoki malarskie,
  - podwieszane sufity,
  - wewnętrzne ścianki działowe dowolnej konstrukcji,
  - lustra wmontowane w ścianach,
  - zamontowane na stałe: stolarkę okienną i drzwiową wraz z oszkleniami i zamknięciami, kraty okienne i rolety antywłamaniowe,
  - instalacje wraz z ich wyposażeniem lub oprzyrządowaniem, np. umywalki, zlewy, wanny, kabiny prysznicowe, brodziki, piece, podgrzewacze wody, gniazda wtyczkowe lub włączniki,
  - meble kuchenne wykonane na wymiar wraz z zamontowanym w nich lub obudowanym tymi meblami sprzętem zmechanizowanym, szafy wbudowane lub zamontowane na stałe;
- za stałe elementy uważa się także elementy, o których mowa w lit. a–j, które nie zostały jeszcze wbudowane lub zamontowane, potwierdzone dowodem ich zakupu oraz solary zainstalowane na zewnątrz lokalu mieszkalnego, budynku mieszkalnego, budynku niemieszkalnego, budynku mieszkalnego w stadium budowy lub budynku niemieszkalnego w stadium budowy;
- 74) **stopień zużycia technicznego** – miarę utraty wartości ubezpieczonego mienia, wynikającą z okresu jego eksploatacji, trwałości zastosowanych materiałów, jakości wykonanych robót budowlanych, instalacyjnych, elektrycznych, sposobu użytkowania, prowadzonej gospodarki remontowej;
- 75) **suma gwarancyjna** – w ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej określoną w umowie ubezpieczenia kwotę stanowiącą górną granicę odpowiedzialności PZU SA;
- 76) **suma ubezpieczenia** – w ubezpieczeniu mienia lub szklanych przedmiotów od stłuczenia określoną w umowie ubezpieczenia kwotą stanowiącą górną granicę odpowiedzialności PZU SA; jeżeli umowa ubezpieczenia przewiduje limit odpowiedzialności PZU SA z tytułu określonych szkód objętych ochroną ubezpieczeniową, wówczas górną granicę odpowiedzialności za daną szkodę stanowi ustalony limit;
- 77) **szkoda** – w ubezpieczeniu:
- mienia lub szklanych przedmiotów od stłuczenia – szkodę rzeczową,
  - odpowiedzialności cywilnej w życiu prywatnym – szkodę rzeczową lub szkodę na osobie;
- 78) **szkoda całkowita** – naruszenie bądź zniszczenie elementów konstrukcyjnych budynku mieszkalnego, w którym znajduje się ubezpieczony lokal mieszkalny w stopniu uniemożliwiającym dalsze zamieszkiwanie tego lokalu bez zagrożenia dla życia lub zdrowia lokatorów i nie dające się naprawić albo powodujące unicestwienie lokalu mieszkalnego;
- 79) **szkoda na osobie** – w ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej w życiu prywatnym szkodę powstałą wskutek śmierci, uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia, w tym także utracone korzyści poszkodowanego, które mógłby osiągnąć, gdyby nie doznał uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia;
- 80) **szkoda rzeczowa** – szkodę powstałą wskutek utraty, zniszczenia lub uszkodzenia rzeczy; w ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej w życiu prywatnym szkoda rzeczowa obejmuje także utracone korzyści poszkodowanego, które mógłby osiągnąć, gdyby nie nastąpiła utrata, zniszczenie lub uszkodzenie rzeczy;
- 81) **szpital** – zakład opieki zdrowotnej świadczący przy wykorzystaniu wykwalifikowanego zespołu lekarskiego i pielęgniarskiego całodobową opiekę nad chorymi w zakresie diagnostyki i leczenia; pojęcie to nie obejmuje domu opieki, hospicjum, ośrodka leczenia uzależnień, ośrodków sanatoryjnych i uzdrowiskowych, prewentoriów, szpitali sanatoryjnych;
- 82) **śnieg i lód** – naturalny opad w postaci śniegu lub lód, w który przekształcił się ten śnieg, oddziaływujący swoim ciężarem bezpośrednio na ubezpieczony przedmiot albo mogący spowodować przewrócenie się pod wpływem jego ciężaru drzew lub innych sąsiadujących obiektów na ubezpieczony przedmiot – powodując uszkodzenie lub zniszczenie ubezpieczonego przedmiotu;
- 83) **trwały uszczerbek na zdrowiu** – trwałe, nie rokujące poprawy uszkodzenie danego organu, narządu lub układu ciała;
- 84) **trzęsienie ziemi** – naturalne, gwałtowne wstrząsy skorupy ziemskiej;
- 85) **Ubezpieczający** – osobę fizyczną, która zawarła umowę ubezpieczenia;
- 86) **Ubezpieczony:**
- w ubezpieczeniu mienia, szklanych przedmiotów od stłuczenia i odpowiedzialności cywilnej w życiu prywatnym – osobę fizyczną, na rachunek której zawarta została umowa ubezpieczenia,
  - w ubezpieczeniu następstw nieszczęśliwych wypadków – osobę fizyczną, na rachunek której zawarta została umowa ubezpieczenia, a także wskazane w umowie ubezpieczenia jej osoby bliskie pozostające z nią we wspólnym gospodarstwie domowym,
  - w ubezpieczeniu PZU Pomoc w domu – osobę fizyczną, na rachunek której zawarta została umowa ubezpieczenia oraz jej osoby bliskie pozostające z nią we wspólnym gospodarstwie domowym;
- 87) **uderzenie pojazdu** – bezpośrednio uderzenie w ubezpieczone mienie pojazdu mechanicznego lub szynowego, jego części lub przewożonego w nim ładunku;
- 88) **unicestwienie** – całkowite zniszczenie lokalu mieszkalnego, budynku mieszkalnego, budynku niemieszkalnego, budynku mieszkalnego w stadium budowy, budynku niemieszkalnego w stadium budowy, budowli, obiektu specjalistycznego lub nagrobka cmentarnego w takim stopniu, że nie jest możliwa ich naprawa albo odbudowa, a odtworzenie przedmiotu tego samego rodzaju wymaga usunięcia pozostałości i wzniesienia nowego lokalu mieszkalnego, budynku mieszkalnego, budynku niemieszkalnego, budynku mieszkalnego w stadium budowy, budynku niemieszkalnego w stadium budowy, budowli, obiektu specjalistycznego lub nagrobka cmentarnego;
- 89) **upadek statku powietrznego** – katastrofę albo przymusowe lądowanie samolotu silnikowego, bezsilnikowego lub innego obiektu latającego, a także upadek ich części lub przewożonego ładunku;
- 90) **upadek drzew lub masztów** – przewrócenie się drzew lub masztów lub oderwanie się i upadek ich części na ubezpieczony przedmiot; przez maszty należy rozumieć również słupy energetyczne, kominy wolnostojące lub latarnie;
- 91) **uposażony** – osobę wskazaną imiennie przez Ubezpieczonego jako upoważnioną do otrzymania świadczenia z tytułu śmierci Ubezpieczonego;

- 92) **uprawniony z umowy ubezpieczenia** – osobę uprawnioną do świadczenia z tytułu umowy ubezpieczenia nie będącą Ubezpieczonym ani uposażonym;
- 93) **uszkodzenie ciała** – uszkodzenie organu lub narządu spowodowane wypadkiem ubezpieczeniowym;
- 94) **wartość w stadium budowy** – wartość nową budynku na dzień zawarcia umowy ubezpieczenia, powiększoną o koszty robót budowlanych, instalacyjnych lub elektrycznych, planowanych do wykonania w okresie ubezpieczenia;
- 95) **wartość nowa** – wartość odpowiadająca kosztom przywrócenia ubezpieczonego mienia do stanu nowego, lecz nie ulepszanego:
- dla lokalu mieszkalnego, budynku mieszkalnego, budynku niemieszkalnego, budynku mieszkalnego w stadium budowy, budynku niemieszkalnego w stadium budowy, budowli, obiektu specjalistycznego lub nagrobka cmentarnego – wartość odpowiadająca kosztom naprawy lub odbudowy określona zgodnie z zasadami kalkulacji i ustalania cen robót budowlanych, elektrycznych i instalacyjnych stosowanych w budownictwie z uwzględnieniem dotychczasowej konstrukcji, wymiarów i standardu wykończenia, przy zastosowaniu takich samych lub najbardziej zbliżonych materiałów;
  - dla ruchomości domowych lub stałych elementów stanowiących samodzielny przedmiot ubezpieczenia – wartość odpowiadająca kosztom naprawy lub nabycia (wytworzenia) nowego przedmiotu tego samego lub najbardziej zbliżonego rodzaju, tej samej lub najbardziej zbliżonej marki przy uwzględnieniu średnich cen obowiązujących na danym terenie oraz kosztów montażu;
- 96) **wartość rynkowa lokalu mieszkalnego** – wartość odpowiadająca iloczynowi powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego i średniej ceny rynkowej 1 m² w danej miejscowości lub dzielnicy miasta w odniesieniu do lokalu mieszkalnego o podobnych parametrach, standardzie wykończenia i porównywalnym stanie technicznym;
- 97) **wartość rzeczowista** – wartość nową pomniejszoną o stopień zużycia technicznego;
- 98) **wyczynowe uprawianie sportu** – formę aktywności fizycznej polegającą na uprawianiu dyscyplin sportowych w celu uzyskania w drodze rywalizacji maksymalnych wyników sportowych przez osoby będące członkami wszelkiego rodzaju klubów, związków lub organizacji sportowych;
- 99) **wypadek ubezpieczeniowy** –
- w ubezpieczeniu mienia – niezależne od woli Ubezpieczonego zdarzenie przyszłe i niepewne o charakterze nagłym, określone w §§ 6–11, w wyniku którego zostaje wyrządzona szkoda objęta zakresem ubezpieczenia,
  - w ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej w życiu prywatnym – działanie lub zaniechanie, w wyniku którego zostaje wyrządzona szkoda objęta zakresem ubezpieczenia,
  - w ubezpieczeniu następstw nieszczęśliwych wypadków – nieszczęśliwy wypadek, atak epilepsji, omdlenie o nieustalonej przyczynie, krwotok śródczaszkowy lub zawał serca,
  - w ubezpieczeniu szklanych przedmiotów od stłuczenia – niezależne od woli Ubezpieczonego zdarzenie przyszłe i niepewne o charakterze nagłym, określone w § 44 ust. 1, w wyniku którego zostaje wyrządzona szkoda objęta zakresem ubezpieczenia,
  - w ubezpieczeniu PZU Pomoc w domu – awarię drzwi zewnętrznych, awarię instalacji, zdarzenie losowe, o którym mowa w § 6 ust. 1 pkt 1, przepięcie, dewastację, kradzież z włamaniem, nagłe pojawienie się w miejscu ubezpieczenia karaluchów, prusaków, myszy lub szczurów, awarię sprzętu RTV, AGD lub PC;
- 100) **zakażenie** – wniknięcie do organizmu i rozwój w nim żywego, biologicznego czynnika chorobotwórczego;
- 101) **zalanie** – bezpośrednie działanie wody lub innych cieczy, polegające na:
- spowodowanym awarią wydostaniu się wody, pary lub innych płynów z instalacji wodnej, kanalizacyjnej lub centralnego ogrzewania znajdującej się wewnątrz lokalu mieszkalnego, budynku mieszkalnego, budynku niemieszkalnego, budynku mieszkalnego w stadium budowy, budowli lub obiektu specjalistycznego bądź poza nimi,
  - cofnięciu się wody lub ścieków z instalacji kanalizacyjnej usytuowanej wewnątrz lokalu mieszkalnego, budynku mieszkalnego, budynku niemieszkalnego, budynku mieszkalnego w stadium budowy, budynku niemieszkalnego w stadium budowy, budowli lub obiektu specjalistycznego bądź poza nimi,
  - zalaniu wodą pochodzącą z urządzeń domowych, uszkodzonego akwarium lub łóżka wodnego, znajdujących się wewnątrz lokalu mieszkalnego, budynku mieszkalnego, budynku niemieszkalnego, budynku mieszkalnego w stadium budowy lub budynku niemieszkalnego w stadium budowy,
  - nieumyślnym pozostawieniu otwartych kranów lub innych zaworów zamontowanych na instalacji wewnątrz lokalu mieszkalnego, budynku mieszkalnego, budynku niemieszkalnego, budynku mieszkalnego w stadium budowy, budynku niemieszkalnego w stadium budowy, budowli lub obiektu specjalistycznego bądź poza nimi,
  - zalaniu wodą lub innym płynem pochodzącym spoza miejsca ubezpieczenia przez osoby trzecie;
- 102) **zamek mechaniczno-elektroniczny** – zamek, którego uruchamianie następuje przy zastosowaniu systemu elektronicznego;
- 103) **zamek wielopunktowy** – zamek powodujący ryglowanie skrzydła drzwi w ościeżnicy w kilku odległych od siebie miejscach;
- 104) **zamek wielozastawkowy** – zamek posiadający przynajmniej dwie ruchome zastawki służące do blokowania zasuwki zamka; ilość zastawek w zamku można ustalić na podstawie nacięć profilowanych w kluczu;
- 105) **zapadanie się ziemi** – obniżenie terenu z powodu zaważenia się naturalnych, podziemnych, pustych przestrzeni w gruncie;
- 106) **zawał serca** – martwicę części mięśnia sercowego spowodowaną nagłym zmniejszeniem dopływu krwi do tej części mięśnia sercowego;
- 107) **zwierzęta domowe** – psy, koty, chomiki, świnki morskie, papugi, kanarki, żółwie lub ryby akwariowe, z wyłączeniem trzymanych w celach hodowlanych lub handlowych.

Rozdział 1

UBEZPIECZENIE MIENIA

Przedmiot ubezpieczenia

§ 3

- Z zastrzeżeniem ust. 2–7, § 4 i § 13, przedmiot ubezpieczenia mienia mogą stanowić:
  - znajdujący się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i będący przedmiotem prawa własności (współwłasności) Ubezpieczonego albo przysługującego Ubezpieczonemu spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu albo prawa do domu jednorodzinnego w spółdzielni mieszkaniowej:
    - lokal mieszkalny,
    - budynek mieszkalny,
    - budynek niemieszkalny,
    - budynek mieszkalny w stadium budowy,
    - budynek niemieszkalny w stadium budowy,
    - budowla,
    - obiekt specjalistyczny,
    - nagrobek cmentarny;
  - znajdujące się w miejscu ubezpieczenia i będące przedmiotem prawa własności (współwłasności) Ubezpieczonego albo będące w jego posiadaniu na podstawie innego tytułu prawnego:

- a) ruchomości domowe,
  - b) stałe elementy stanowiące samodzielny przedmiot ubezpieczenia.
2. Na wniosek Ubezpieczającego, z ubezpieczenia lokalu mieszkalnego mogą zostać wyłączone stałe elementy.
  3. Przedmiotem ubezpieczenia mogą być także lokale mieszkalne lub budynki mieszkalne, w których części prowadzona jest, przez Ubezpieczonego lub osobę bliską Ubezpieczonego pozostająca z nim we wspólnym gospodarstwie domowym, działalność gospodarcza.
  4. Obiekt specjalistyczny może być ubezpieczony wyłącznie w przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia w zakresie ubezpieczenia budynku mieszkalnego usytuowanego na terenie tej samej posesji, co ten obiekt specjalistyczny.
  5. W ramach ubezpieczenia budynku mieszkalnego w stadium budowy albo budynku niemieszkalnego w stadium budowy ochroną ubezpieczeniową objęte są również składowane na terenie posesji, na której znajduje się ten ubezpieczony budynek, materiały budowlane, instalacyjne lub elektryczne przeznaczone do wbudowania lub zamontowania.
  6. Ruchomości domowe mogą stanowić przedmiot ubezpieczenia, jeżeli Ubezpieczony ma stałe miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
  7. Stałe elementy mogą stanowić samodzielny przedmiot ubezpieczenia, jeżeli Ubezpieczony ma stałe miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 4

1. Ochroną ubezpieczeniową nie są objęte następujące ruchomości domowe:
  - 1) karty płatnicze;
  - 2) karty kredytowe;
  - 3) dokumenty;
  - 4) rękopisy;
  - 5) metale szlachetne w złomie lub sztabach;
  - 6) nieoprawione kamienie szlachetne lub syntetyczne nie stanowiące wyrobu użytkowego;
  - 7) przedmioty służące do prowadzenia działalności gospodarczej, z wyłączeniem sprzętu biurowego;
  - 8) dane, programy i dokumenty przechowywane w jednostkach centralnych komputerów lub wymiennych nośnikach danych;
  - 9) rośliny doniczkowe utrzymywane w celach hodowlanych lub handlowych;
  - 10) zwierzęta inne niż zwierzęta domowe.
2. Jeżeli Ubezpieczony nie mieszka na stałe w lokalu mieszkalnym lub budynku mieszkalnym, w którym znajdują się ubezpieczone ruchomości domowe lub oddaje go do używania osobie trzeciej, ochroną ubezpieczeniową nie są objęte następujące ruchomości domowe:
  - 1) przedmioty ze srebra, złota lub platyny, monety, biżuteria, dzieła sztuki, znaczki filatelistyczne;
  - 2) pieniądze, środki płatnicze inne niż karty płatnicze lub kredytowe, papiery wartościowe.
3. W pomieszczeniu gospodarczym, w pomieszczeniu garażowym znajdującym się w budynku mieszkalnym wielorodzinnym lub w budynku niemieszkalnym ochroną ubezpieczeniową nie są objęte następujące ruchomości domowe:
  - 1) sprzęt audiowizualny, komputerowy, fotograficzny, instrumenty muzyczne;
  - 2) przedmioty ze srebra, złota lub platyny, monety, biżuteria, dzieła sztuki, znaczki filatelistyczne;
  - 3) pieniądze, środki płatnicze inne niż karty płatnicze lub kredytowe, papiery wartościowe.

Zwrot kosztów

§ 5

1. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego PZU SA pokrywa poniesione przez Ubezpieczającego, Ubezpieczonego lub osobę bliską Ubezpieczonego pozostającą z nim we wspólnym gospodarstwie domowym, udokumentowane kosz-

ty uprzątnięcia miejsca ubezpieczenia po zaistnieniu szkody, łącznie z kosztami rozbiórki lub demontażu części niezdatnych do użytku.

2. Zwrot kosztów, o których mowa w ust. 1, następuje w granicach sum ubezpieczenia określonych w umowie ubezpieczenia dla poszczególnych utraconych, zniszczonych lub uszkodzonych wskutek wypadku ubezpieczeniowego, ubezpieczonych przedmiotów, nie więcej niż do wysokości limitów określonych w ust. 3–5.
3. W odniesieniu do ubezpieczonego lokalu mieszkalnego, budynku mieszkalnego, budynku niemieszkalnego, budynku mieszkalnego w stadium budowy, budynku niemieszkalnego w stadium budowy, budowli, obiektu specjalistycznego i nagrobka cmentarnego koszty, o których mowa w ust. 1, nie mogą przewyższyć 5% sumy ubezpieczenia.
4. W odniesieniu do ubezpieczonych stałych elementów stanowiących samodzielny przedmiot ubezpieczenia, koszty uprzątnięcia miejsca ubezpieczenia po zaistnieniu szkody, o których mowa w ust. 1, nie mogą przewyższyć 5% sumy ubezpieczenia. Limit ten nie dotyczy kosztów rozbiórki lub demontażu części niezdatnych do użytku, których zwrot następuje w granicach sumy ubezpieczenia określonej w umowie ubezpieczenia dla utraconych, zniszczonych lub uszkodzonych, wskutek wypadku ubezpieczeniowego, ubezpieczonych stałych elementów stanowiących samodzielny przedmiot ubezpieczenia.
5. W przypadku gdy koszty, o których mowa w ust. 1, dotyczą mienia ubezpieczonego i nieubezpieczonego i jednocześnie nie jest możliwe ich przyporządkowanie do danej części mienia, PZU SA pokrywa poniesione koszty w takiej proporcji, w jakiej pozostaje wartość mienia ubezpieczonego do łącznej wartości mienia ubezpieczonego i nieubezpieczonego. Jeżeli ustalenie proporcji nie jest możliwe, PZU SA pokrywa 50 % poniesionych kosztów.

Zakres ubezpieczenia

§ 6

1. W ubezpieczeniu lokalu mieszkalnego, budynku mieszkalnego lub budynku niemieszkalnego PZU SA odpowiada za szkody powstałe w następstwie:
  - 1) następujących zdarzeń losowych:
    - a) ognia,
    - b) piorunu,
    - c) eksplozji,
    - d) upadku statku powietrznego,
    - e) dymu i sadzy,
    - f) opadu,
    - g) powodzi,
    - h) śniegu i lodu,
    - i) gradu,
    - j) huraganu,
    - k) zalania,
    - l) osuwania się ziemi,
    - m) zapadania się ziemi,
    - n) lawiny,
    - o) uderzenia pojazdu,
    - p) upadku drzew lub masztów,
    - q) trzęsienia ziemi,
    - r) huku ponaddźwiękowego;
  - 2) przepięcia;
  - 3) dewastacji;
  - 4) akcji ratowniczej prowadzonej w związku z wypadkiem ubezpieczeniowym objętym ochroną ubezpieczeniową.
2. Na wniosek Ubezpieczającego, z zakresu ubezpieczenia lokalu mieszkalnego, budynku mieszkalnego lub budynku niemieszkalnego mogą zostać wyłączone szkody powstałe w następstwie zalania.

§ 7

1. W ubezpieczeniu budynku mieszkalnego w stadium budowy lub budynku niemieszkalnego w stadium budowy oraz materia-

łów, o których mowa w § 3 ust. 5, PZU SA odpowiada za szkody powstałe w następstwie:

- 1) zdarzeń losowych wymienionych w § 6 ust. 1 pkt 1;
  - 2) przepięcia;
  - 3) akcji ratowniczej prowadzonej w związku z wypadkiem ubezpieczeniowym objętym ochroną ubezpieczeniową.
2. Na wniosek Ubezpieczającego, z zakresu ubezpieczenia mogą zostać wyłączone w przypadku ubezpieczenia budynku mieszkalnego w stadium budowy lub budynku niemieszkalnego w stadium budowy – szkody powstałe w następstwie zalania.

§ 8

W ubezpieczeniu budowli PZU SA odpowiada za szkody powstałe w następstwie:

- 1) zdarzeń losowych wymienionych w § 6 ust. 1 pkt 1;
- 2) przepięcia;
- 3) dewastacji;
- 4) akcji ratowniczej prowadzonej w związku z wypadkiem ubezpieczeniowym objętym ochroną ubezpieczeniową.

§ 9

W ubezpieczeniu obiektu specjalistycznego PZU SA odpowiada za szkody powstałe w następstwie:

- 1) zdarzeń losowych wymienionych w § 6 ust. 1 pkt 1;
- 2) akcji ratowniczej prowadzonej w związku z wypadkiem ubezpieczeniowym objętym ochroną ubezpieczeniową.

§ 10

W ubezpieczeniu nagrobka cmentarnego PZU SA odpowiada za szkody powstałe w następstwie:

- 1) zdarzeń losowych wymienionych w § 6 ust. 1 pkt 1;
- 2) kradzieży z włamaniem;
- 3) dewastacji;
- 4) akcji ratowniczej prowadzonej w związku z wypadkiem ubezpieczeniowym objętym ochroną ubezpieczeniową.

§ 11

1. Ruchomości domowe lub stałe elementy stanowiące samodzielny przedmiot ubezpieczenia mogą zostać ubezpieczone w jednym z następujących wariantów:
  - 1) standardowym albo
  - 2) elastycznym.
2. W wariantach:
  - 1) standardowym – ubezpieczeniem objęte są jednocześnie ruchomości domowe i stałe elementy stanowiące samodzielny przedmiot ubezpieczenia;
  - 2) elastycznym – ubezpieczeniem objęte są albo ruchomości domowe, albo stałe elementy stanowiące samodzielny przedmiot ubezpieczenia, albo jednocześnie ruchomości domowe i stałe elementy stanowiące samodzielny przedmiot ubezpieczenia.
3. W wariantach standardowym PZU SA odpowiada za szkody powstałe w następstwie:
  - 1) zdarzeń losowych wymienionych w § 6 ust. 1 pkt 1;
  - 2) kradzieży z włamaniem;
  - 3) rabunku w miejscu ubezpieczenia;
  - 4) rabunku poza miejscem ubezpieczenia;
  - 5) przepięcia;
  - 6) dewastacji;
  - 7) akcji ratowniczej prowadzonej w związku z wypadkiem ubezpieczeniowym objętym ochroną ubezpieczeniową.
4. W wariantach elastycznym, w zależności od wyboru Ubezpieczającego, PZU SA odpowiada:
  - 1) w ubezpieczeniu ruchomości domowych – za szkody powstałe w następstwie:
    - a) zdarzeń losowych wymienionych w § 6 ust. 1 pkt 1, przepięcia lub akcji ratowniczej prowadzonej w związku z wypadkiem ubezpieczeniowym objętym ochroną ubezpieczeniową lub

b) kradzieży z włamaniem, rabunku w miejscu ubezpieczenia, rabunku poza miejscem ubezpieczenia, dewastacji lub akcji ratowniczej prowadzonej w związku z wypadkiem ubezpieczeniowym objętym ochroną ubezpieczeniową lub

- 2) w ubezpieczeniu stałych elementów stanowiących samodzielny przedmiot ubezpieczenia – za szkody powstałe w następstwie zdarzeń losowych wymienionych w § 6 ust. 1 pkt 1, przepięcia, kradzieży z włamaniem, rabunku w miejscu ubezpieczenia, dewastacji lub akcji ratowniczej prowadzonej w związku z wypadkiem ubezpieczeniowym objętym ochroną ubezpieczeniową.
5. Na wniosek Ubezpieczającego, z zakresu ubezpieczenia mogą zostać wyłączone w przypadku ubezpieczenia ruchomości domowych lub stałych elementów stanowiących samodzielny przedmiot ubezpieczenia – szkody powstałe w następstwie przepięcia.

§ 12

1. Z zastrzeżeniem ust. 2, jeżeli ochroną ubezpieczeniową objęte są stałe elementy, w przypadku wystąpienia zdarzenia, o którym mowa w § 2 pkt 101 lit. a lub b, PZU SA odpowiada również za szkody w instalacji wodnej wraz z jej wyposażeniem, polegające na ich pęknięciu. Odpowiedzialność PZU SA obejmuje także pokrycie kosztów robót związanych z ich naprawą.
2. Odpowiedzialność PZU SA obejmuje wyłącznie instalacje wodne wraz z ich wyposażeniem, znajdujące się wewnątrz lokalu mieszkalnego, budynku mieszkalnego, budynku niemieszkalnego, budynku mieszkalnego w stadium budowy lub budynku niemieszkalnego w stadium budowy, w którym znajdują się ubezpieczone stałe elementy.

§ 13

W ubezpieczeniu ruchomości domowych lub stałych elementów PZU SA odpowiada również za szkody w ruchomościach domowych lub stałych elementach będących przedmiotem prawa własności (współwłasności) osób bliskich Ubezpieczonego pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym albo będących w ich posiadaniu na podstawie innego tytułu prawnego. Odpowiedzialność w tym zakresie ograniczona jest do szkód w ruchomościach domowych lub stałych elementach znajdujących się w miejscu ubezpieczenia.

Wyłączenia odpowiedzialności

§ 14

PZU SA nie odpowiada za szkody powstałe wskutek:

- 1) błędów konstrukcyjnych zaistniałych na etapie projektu lub wykonawstwa, jeżeli budynek został wzniesiony bez projektu wykonanego przez uprawnionego specjalistę lub wybudowany niezgodnie z projektem i miało to wpływ na zaistnienie wypadku ubezpieczeniowego;
- 2) systematycznego zawilgocenia pomieszczeń z powodu nieszczelności instalacji wodnej, centralnego ogrzewania lub kanalizacyjnej, klimatyzacji lub niewłaściwej wentylacji pomieszczeń, w tym również kondensacji wilgoci zawartej w powietrzu na powierzchni rur lub ścian;
- 3) przenikania wód podziemnych;
- 4) pęknięcia rur lub wyposażenia instalacyjnego w wyniku zamrznięcia wody lub innej cieczy spowodowanego nieutrzymaniem właściwej temperatury w pomieszczeniach, jeżeli obowiązek utrzymywania właściwej temperatury w pomieszczeniach należał do Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego, chyba że niedopełnienie tego obowiązku nie miało wpływu na zaistnienie wypadku ubezpieczeniowego;
- 5) zalania wskutek opadu:
  - a) poprzez niezamknięte lub niezabezpieczone okna, drzwi lub inne otwory, jeżeli obowiązek ich zamknięcia lub zabezpieczenia należał do Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego, chyba że niedopełnienie tego

obowiązku nie miało wpływu na zaistnienie wypadku ubezpieczeniowego,

- b) poprzez niekonserwowane lub nienależycie konserwowane: dach, ściany, balkony, tarasy, okna, jeżeli obowiązek ich konserwacji należał do Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego, chyba że niedopełnienie tego obowiązku nie miało wpływu na zaistnienie wypadku ubezpieczeniowego,
  - c) ruchomości domowych znajdujących się na balkonach, tarasach i loggiach, z wyłączeniem anten telewizyjnych i radiowych zainstalowanych na zewnątrz lokalu mieszkalnego lub budynku mieszkalnego;
- 6) przemarzania elementów konstrukcyjnych budynków mieszkalnych, budynków niemieszkalnych, budynków mieszkalnych w stadium budowy, budynków niemieszkalnych w stadium budowy lub budowli;
  - 7) zapadania się ziemi powstałego w związku z prowadzonymi robotami ziemnymi;
  - 8) pokrycia ubezpieczonego mienia graffiti;
  - 9) upadku drzewa w wyniku jego wycinania lub przycinania przez Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego bez pozwolenia, o ile takie pozwolenie jest wymagane przepisami prawa;
  - 10) upadku masztu spowodowanego jego niekonserwowaniem lub jego nienależytym konserwowaniem, jeżeli obowiązek jego konserwacji należał do Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego, chyba że niedopełnienie tego obowiązku nie miało wpływu na zaistnienie wypadku ubezpieczeniowego.

§ 15

PZU SA nie odpowiada za szkody:

- 1) w tunelu foliowym – powstałe w następstwie huraganu;
- 2) w nagrobku cmentarnym – powstałe w następstwie:
  - a) działań zarządów cmentarzy, przedsiębiorstw pogrzebowych lub firm kamieniarskich,
  - b) osuwania się ziemi,
  - c) zapadania się ziemi,
  - d) dymu i sadzy;
- 3) w pieniądzach, środkach płatniczych innych niż karty płatnicze lub kredytowe, papierach wartościowych, dziełach sztuki, przedmiotach ze srebra, złota lub platyny, znaczkach filatelistycznych, biżuterii – polegające na ich zaginięciu w czasie akcji ratowniczej;
- 4) w pieniądzach, środkach płatniczych innych niż karty płatnicze lub kredytowe, papierach wartościowych, dziełach sztuki, przedmiotach ze srebra, złota lub platyny, znaczkach filatelistycznych, biżuterii – powstałe w czasie ciągłej nieobecności Ubezpieczonego i wszystkich osób bliskich Ubezpieczonego pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym w miejscu ubezpieczenia, trwającej dłużej niż 3 miesiące;
- 5) w sprzęcie biurowym znajdującym się w budynku niemieszkalnym.

Suma ubezpieczenia

§ 16

1. Sumę ubezpieczenia ustala Ubezpieczający odrębnie dla poszczególnych rodzajów mienia.
2. Jeżeli w okresie ubezpieczenia nastąpi wzrost wartości ubezpieczonego mienia, Ubezpieczający może, za zgodą PZU SA, podwyższyć sumę ubezpieczenia. Podwyższenie sumy ubezpieczenia skutkuje obowiązkiem zapłaty dodatkowej składki liczonej od różnicy między podwyższoną a dotychczasową sumą ubezpieczenia.
3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, kwotę dodatkowej składki oblicza się proporcjonalnie za okres od następnego dnia po wyrażeniu zgody przez PZU SA do upływu okresu ubezpieczenia.
4. Jeżeli w okresie ubezpieczenia nastąpi spadek wartości ubezpieczonego mienia, Ubezpieczający może żądać odpowiednie-

go zmniejszenia sumy ubezpieczenia. Zmniejszenia sumy ubezpieczenia może z tej samej przyczyny dokonać jednostronnie PZU SA, zawiadamiając o tym jednocześnie Ubezpieczającego.

5. Zmniejszenie sumy ubezpieczenia pociąga za sobą odpowiednie zmniejszenie składki począwszy od dnia pierwszego tego miesiąca, w którym Ubezpieczający zażądał zmniejszenia sumy ubezpieczenia lub, w którym PZU SA zawiadomił Ubezpieczającego o jednostronnym zmniejszeniu tej sumy.

§ 17

1. Suma ubezpieczenia może być określona:
  - 1) dla budynku mieszkalnego lub budynku niemieszkalnego:
    - a) murowanego, którego wiek nie przekracza 40 lat lub budynku o konstrukcji palnej, którego wiek nie przekracza 20 lat – w wartości nowej;
    - b) pozostałych – w wartości rzeczywistej;
  - 2) dla budynku mieszkalnego w stadium budowy – w wartości w stadium budowy;
  - 3) dla budynku niemieszkalnego w stadium budowy – w wartości w stadium budowy;
  - 4) dla lokalu mieszkalnego – w wartości rynkowej;
  - 5) dla budowli – w wartości rzeczywistej;
  - 6) dla nagrobka cmentarnego – w wartości rzeczywistej;
  - 7) dla obiektu specjalistycznego – w wartości rzeczywistej.
2. Suma ubezpieczenia nie może być niższa od wartości ubezpieczonego mienia ustalonej zgodnie z ust. 1.
3. Suma ubezpieczenia dla ruchomości domowych lub stałych elementów stanowiących samodzielny przedmiot ubezpieczenia może zostać określona według wyboru Ubezpieczającego w wartości nowej albo w wartości rzeczywistej.

§ 18

1. W wariantcie standardowym Ubezpieczający ustala jedną sumę ubezpieczenia dla ruchomości domowych i stałych elementów stanowiących samodzielny przedmiot ubezpieczenia.
2. W granicach sumy ubezpieczenia, o której mowa w ust. 1, ustanawia się następujące limity odpowiedzialności PZU SA:
  - 1) z tytułu szkód w stałych elementach stanowiących samodzielny przedmiot ubezpieczenia – w wysokości 70% sumy ubezpieczenia;
  - 2) z tytułu szkód w sprzęcie audiowizualnym (w tym również w antenach telewizyjnych i radiowych zainstalowanych na zewnątrz lokalu mieszkalnego lub budynku mieszkalnego), komputerowym, fotograficznym lub instrumentach muzycznych – w wysokości 70% sumy ubezpieczenia;
  - 3) z tytułu szkód w przedmiotach ze srebra, złota lub platyny, monetach lub biżuterii – w wysokości 40% sumy ubezpieczenia;
  - 4) z tytułu szkód w pieniądzach lub środkach płatniczych innych niż karty płatnicze lub kredytowe – w wysokości 5% sumy ubezpieczenia;
  - 5) z tytułu szkód w papierach wartościowych – w wysokości 20% sumy ubezpieczenia;
  - 6) z tytułu szkód w mieniu wypożyczonym – w wysokości 20% sumy ubezpieczenia;
  - 7) z tytułu szkód w mieniu służbowym – w wysokości 20% sumy ubezpieczenia;
  - 8) z tytułu szkód w sprzęcie biurowym – w wysokości 40% sumy ubezpieczenia;
  - 9) z tytułu szkód w ruchomościach domowych lub stałych elementach stanowiących samodzielny przedmiot ubezpieczenia znajdujących się w pomieszczeniu gospodarczym, w pomieszczeniu garażowym znajdującym się w budynku mieszkalnym wielorodzinnym lub w budynku niemieszkalnym – w wysokości 10% sumy ubezpieczenia.
3. Górną granicę odpowiedzialności PZU SA za szkody powstałe w ruchomościach domowych z tytułu rabunku poza miejscem ubezpieczenia stanowi kwota odpowiadająca 10% sumy ubezpieczenia ustalonej zgodnie z ust. 1.
4. Górną granicę odpowiedzialności PZU SA za szkody powstałe w przedmiotach ze srebra, złota lub platyny, monetach

- lub biżuterii z tytułu rabunku poza miejscem ubezpieczenia stanowi kwota odpowiadająca 5% sumy ubezpieczenia ustalonej zgodnie z ust. 1.
5. Górną granicę odpowiedzialności PZU SA za szkody powstałe w pieniądzech, środkach płatniczych innych niż karty płatnicze lub kredytowe lub papierach wartościowych z tytułu rabunku poza miejscem ubezpieczenia stanowi kwota odpowiadająca 5% sumy ubezpieczenia ustalonej zgodnie z ust. 1.
  6. Jeśli dany przedmiot kwalifikuje się do więcej niż jednej grupy, spośród wymienionych w ust. 2–5, górną granicę odpowiedzialności PZU SA jest najniższy limit spośród limitów określonych w ust. 2–5.

§ 19

1. W wariancie elastycznym Ubezpieczający może ustalić odrębne sumy ubezpieczenia, tj.:
  - 1) sumę ubezpieczenia dla ruchomości domowych ubezpieczonych od ryzyka zdarzeń losowych wymienionych w § 6 ust. 1 pkt 1, przepięcia oraz akcji ratowniczej prowadzonej w związku z wypadkiem ubezpieczeniowym objętym ochroną ubezpieczeniową lub
  - 2) sumę ubezpieczenia dla ruchomości domowych ubezpieczonych od ryzyka kradzieży z włamaniem, rabunku w miejscu ubezpieczenia, rabunku poza miejscem ubezpieczenia, dewastacji oraz akcji ratowniczej prowadzonej w związku z wypadkiem ubezpieczeniowym objętym ochroną ubezpieczeniową lub
  - 3) sumę ubezpieczenia dla stałych elementów stanowiących samodzielny przedmiot ubezpieczenia ubezpieczonych od ryzyka zdarzeń losowych wymienionych w § 6 ust. 1 pkt 1, przepięcia, kradzieży z włamaniem, rabunku w miejscu ubezpieczenia, dewastacji oraz akcji ratowniczej prowadzonej w związku z wypadkiem ubezpieczeniowym objętym ochroną ubezpieczeniową.
2. W granicach sum ubezpieczenia, o których mowa w ust. 1, ustanawia się następujące limity odpowiedzialności PZU SA:
  - 1) z tytułu szkód w ruchomościach domowych znajdujących się w pomieszczeniu gospodarczym, w pomieszczeniu garażowym znajdującym się w budynku mieszkalnym wielorodzinnym lub w budynku niemieszkalnym powstałych w następnym:
    - a) zdarzeń losowych, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 1, przepięcia lub akcji ratowniczej prowadzonej w związku z wypadkiem ubezpieczeniowym objętym ochroną ubezpieczeniową – 10% sumy ubezpieczenia, o której mowa w ust. 1 pkt 1,
    - b) kradzieży z włamaniem, rabunku w miejscu ubezpieczenia, dewastacji lub akcji ratowniczej prowadzonej w związku z wypadkiem ubezpieczeniowym objętym ochroną ubezpieczeniową – 10% sumy ubezpieczenia, o której mowa w ust. 1 pkt 2;
  - 2) z tytułu szkód w stałych elementach stanowiących samodzielny przedmiot ubezpieczenia znajdujących się w pomieszczeniu gospodarczym, w pomieszczeniu garażowym w budynku mieszkalnym wielorodzinnym lub w budynku niemieszkalnym – 10% sumy ubezpieczenia, o której mowa w ust. 1 pkt 3;
  - 3) z tytułu szkód w przedmiotach ze srebra, złota lub platyny, monetach lub biżuterii powstałych w następnym:
    - a) zdarzeń losowych, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 1, przepięcia lub akcji ratowniczej prowadzonej w związku z wypadkiem ubezpieczeniowym objętym ochroną ubezpieczeniową – 40% sumy ubezpieczenia, o której mowa w ust. 1 pkt 1,
    - b) kradzieży z włamaniem, rabunku w miejscu ubezpieczenia, dewastacji lub akcji ratowniczej prowadzonej w związku z wypadkiem ubezpieczeniowym objętym ochroną ubezpieczeniową – 40% sumy ubezpieczenia, o której mowa w ust. 1 pkt 2;
  - 4) z tytułu szkód w pieniądzech lub środkach płatniczych innych niż karty płatnicze lub kredytowe powstałych w następnym:

- a) zdarzeń losowych, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 1, przepięcia lub akcji ratowniczej prowadzonej w związku z wypadkiem ubezpieczeniowym objętym ochroną ubezpieczeniową – 5% sumy ubezpieczenia, o której mowa w ust. 1 pkt 1,
  - b) kradzieży z włamaniem, rabunku w miejscu ubezpieczenia, dewastacji lub akcji ratowniczej prowadzonej w związku z wypadkiem ubezpieczeniowym objętym ochroną ubezpieczeniową – 5% sumy ubezpieczenia, o której mowa w ust. 1 pkt 2.
3. Górną granicę odpowiedzialności PZU SA za szkody w ruchomościach domowych z tytułu rabunku poza miejscem ubezpieczenia stanowi kwota odpowiadająca 10% sumy ubezpieczenia ustalonej zgodnie z ust. 1 pkt 2.
  4. Górną granicę odpowiedzialności PZU SA za szkody w przedmiotach ze srebra, złota lub platyny, monetach lub biżuterii z tytułu rabunku poza miejscem ubezpieczenia stanowi kwota odpowiadająca 5% sumy ubezpieczenia ustalonej zgodnie z ust. 1 pkt 2.
  5. Górną granicę odpowiedzialności PZU SA za szkody w pieniądzech lub środkach płatniczych innych niż karty płatnicze lub kredytowe lub papierach wartościowych z tytułu rabunku poza miejscem ubezpieczenia stanowi kwota odpowiadająca 5% sumy ubezpieczenia ustalonej zgodnie z ust. 1 pkt 2.
  6. Jeśli dany przedmiot kwalifikuje się do więcej niż jednej grupy, spośród wymienionych w ust. 2–5, górną granicę odpowiedzialności PZU SA jest najniższy limit spośród limitów wymienionych w ust. 2–5.

§ 20

1. Po wypłacie odszkodowania lub kosztów wymienionych w § 5 oraz w § 70 ust. 3 suma ubezpieczenia:
  - 1) w przypadku ubezpieczenia lokali mieszkalnych, budynków mieszkalnych, budynków niemieszkalnych, budynków mieszkalnych w stadium budowy, budynków niemieszkalnych w stadium budowy, budowli, obiektów specjalistycznych lub nagrobków cmentarnych – nie ulega pomniejszeniu o wypłaconą kwotę;
  - 2) w przypadku ubezpieczenia ruchomości domowych lub stałych elementów stanowiących samodzielny przedmiot ubezpieczenia – ulega pomniejszeniu o wypłaconą kwotę.
2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, Ubezpieczający może uzupełnić sumę ubezpieczenia opłacając dodatkową składkę.
3. Za wypadki ubezpieczeniowe powstałe do dnia uzupełnienia sumy ubezpieczenia PZU SA ponosi odpowiedzialność do wysokości sumy ubezpieczenia pomniejszonej o wypłaconą kwotę, o której mowa w ust. 1 pkt 2.

Wymogi w zakresie zabezpieczenia ubezpieczonego mienia

§ 21

1. Lokal mieszkalny, budynek mieszkalny, pomieszczenie gospodarcze, budynek niemieszkalny, garaż, pomieszczenie garażowe, nagrobek cmentarny, zabudowany balkon lub taras powinny być należycie zabezpieczone.
2. Lokal mieszkalny lub budynek mieszkalny uważa się za należycie zabezpieczony, jeżeli spełnione zostały łącznie następujące warunki:
  - 1) wszystkie drzwi zewnętrzne, nie będące drzwiami balkonowymi lub tarasowymi, prowadzące do lokalu mieszkalnego lub budynku mieszkalnego były zamknięte co najmniej na dwa zamki wielozastawkowe lub na jeden zamek wielopunktowy, bądź na zamek mechaniczno-elektryczny;
  - 2) oszklone drzwi zewnętrzne, nie będące drzwiami balkonowymi lub tarasowymi, prowadzące do lokalu mieszkalnego lub budynku mieszkalnego nie były zaopatrzone w zamki, które można otworzyć bez użycia klucza przez otwór wybity w szybie;
  - 3) drzwi zewnętrzne, okna, drzwi balkonowe i tarasowe znajdowały się w należyłym stanie technicznym i były tak umo-

- cowane, osadzone i zamknięte, że wyłamanie ich lub wyważenie nie było możliwe bez pozostawienia śladów stanowiących dowód użycia siły i narzędzi;
- 4) w ścianach i stropach nie było otworów umożliwiających wydostanie przedmiotów bez włamania; nie dotyczy to otworów na kondygnacjach powyżej parteru (z wyjątkiem drzwi balkonowych), jeżeli nie ma do tych otworów dostępu z położonych pod nimi lub obok nich przybudówek, balkonów, tarasów, schodów lub zamontowanych na stałe drabinek;
  - 5) klucze (inne urządzenia otwierające) do zamków były w wyłącznym posiadaniu osoby uprawnionej do ich przechowywania.
3. Pomieszczenie gospodarcze lub budynek niemieszkalny (z wyłączeniem garażu) uważa się za należycie zabezpieczony, jeżeli spełnione zostały łącznie warunki wymienione w ust. 2 z tym, że drzwi zewnętrzne prowadzące do tego pomieszczenia gospodarczego lub budynku powinny być zamknięte co najmniej na jeden zamek wielozastawkowy lub kłódkę wielozastawkową.
  4. Garaż lub pomieszczenie garażowe uważa się za należycie zabezpieczone, jeżeli spełnione zostały łącznie warunki wymienione w ust. 2 z tym, że drzwi zewnętrzne prowadzące do tego garażu lub pomieszczenia powinny być zamknięte co najmniej na jeden zamek wielozastawkowy lub kłódkę wielozastawkową; za równorzędne zamknięcie drzwi do tego garażu lub pomieszczenia garażowego uznaje się także elektroniczny system zamykania drzwi.
  5. Nagrobek cmentarny uważa się za należycie zabezpieczony, jeżeli spełnione zostały łącznie następujące warunki:
    - 1) płyta pozioma nagrobka cmentarnego przytwierdzona była na stałe do jego cokołu;
    - 2) płyta pionowa nagrobka cmentarnego przytwierdzona była na stałe do jego płyty poziomej;
    - 3) elementy ozdobne, litery nagrobka cmentarnego przytwierdzone były na stałe do jego płyty poziomej lub pionowej.
  6. Zabudowany balkon lub taras uważa się za należycie zabezpieczony, jeżeli spełnione zostały łącznie następujące warunki:
    - 1) zabudowany on został w taki sposób, że nie pozostawione zostały otwory umożliwiające wydostanie przedmiotów bez włamania;
    - 2) okna lub tafle szkła, którymi jest on zabudowany znajdowały się w należyłym stanie technicznym oraz były tak umocowane, osadzone i zamknięte, że wyłamanie ich lub wyważenie nie było możliwe bez pozostawienia śladów stanowiących dowód użycia siły i narzędzi.
  7. PZU SA na podstawie oceny ryzyka może określić indywidualne warunki w zakresie zabezpieczenia ubezpieczonego mienia.
    - b) ubezpieczonych w wartości rzeczywistej – według wartości rzeczywistej.
2. W przypadku ubezpieczenia lokalu mieszkalnego odszkodowanie przysługuje również z tytułu szkód w elementach wspólnych budynku mieszkalnego wielorodzinnego, w którym znajduje się ten lokal, proporcjonalnie do udziału ubezpieczonego lokalu mieszkalnego w częściach wspólnych nieruchomości.
  3. W przypadku następujących rodzajów ruchomości domowych wysokość odszkodowania ustala się:
    - 1) dla pieniędzy – według ich nominalnej wartości; pieniądze stanowiące walutę obcą przelicza się na złote polskie według średniego kursu NBP obowiązującego w dniu powstania szkody;
    - 2) dla monet – według wartości złomu, chyba że monety te stanowią prawny środek płatniczy, a ich nominalna wartość jest wyższa od wartości złomu; wysokość odszkodowania ustala się wówczas według wartości nominalnej tych monet; monety stanowiące walutę obcą przelicza się na złote polskie według średniego kursu NBP obowiązującego w dniu powstania szkody;
    - 3) dla czeków – według potwierdzonej kwoty zrealizowanego czeku;
    - 4) dla akcji na okaziciela nie będących przedmiotem obrotu giełdowego – według wartości księgowej przypadającej na jedną akcję na dzień sporządzenia bilansu za okres obrachunkowy poprzedzający dzień powstania szkody;
    - 5) dla obligacji nie będących przedmiotem obrotu giełdowego – według wartości nominalnej powiększonej o wartość oprocentowania należnego na dzień powstania szkody;
    - 6) dla zwierząt domowych – według przeciętnej wartości zwierzęcia tej samej rasy i tego samego gatunku, ustalonej na podstawie cen występujących w handlu w dniu powstania szkody, powiększonej o ewentualne koszty uspienia z konieczności;
    - 7) dla roślin doniczkowych – według przeciętnej wartości rośliny doniczkowej tego samego gatunku i odmiany oraz takiej samej lub podobnej wielkości, ustalonej na podstawie cen występujących w handlu w dniu powstania szkody.

§ 23

1. Przy ustalaniu wysokości odszkodowania:
  - 1) uwzględnia się:
    - a) wartość pozostałości po uszkodzonym lub zniszczonym ubezpieczonym mieniu,
    - b) w ruchomościach domowych stanowiących komplet lub tworzących jedną całość – ubytek wartości, jakim uległa całość lub komplet pod warunkiem, że nie ma możliwości rekonstrukcji całości lub kompletu przez zakup, dorobienie lub uzupełnienie utraconych elementów;
  - 2) nie uwzględnia się:
    - a) wartości naukowej, kolekcjonerskiej, artystycznej, zbawkowej lub pamiątkowej ubezpieczonego mienia,
    - b) kosztów wynikających z braku części zamiennych lub materiałów potrzebnych do przywrócenia stanu istniejącego przed szkodą, z zastrzeżeniem pkt 1 lit. b.
2. Przedłożone rachunki lub kosztorysy dotyczące odbudowy lub naprawy ubezpieczonego mienia PZU SA weryfikuje w zakresie zgodności ze stanem faktycznym: wysokości poniesionych kosztów, dotychczasowych wymiarów ubezpieczonego mienia, zakresu robót i użytych materiałów.
3. W odniesieniu do kosztów naprawy powłok malarskich wewnątrz lokalu mieszkalnego, budynku mieszkalnego, budynku niemieszkalnego, budynku mieszkalnego w stadium budowy lub budynku niemieszkalnego w stadium budowy nie odlicza się stopnia zużycia technicznego.

§ 24

1. Wysokość odszkodowania dla lokalu mieszkalnego, budynku mieszkalnego, budynku niemieszkalnego, budynku miesz-

Ustalenie wysokości odszkodowania

§ 22

1. Wysokość odszkodowania ustala się:
  - 1) dla lokalu mieszkalnego:
    - a) w razie szkody całkowitej – według wartości rynkowej lokalu mieszkalnego,
    - b) w razie innego rodzaju szkód – według wartości nowej;
  - 2) dla budynku mieszkalnego lub dla budynku niemieszkalnego:
    - a) ubezpieczonego w wartości nowej – według wartości nowej,
    - b) ubezpieczonego w wartości rzeczywistej – według wartości rzeczywistej;
  - 3) dla budynku mieszkalnego w stadium budowy lub dla budynku niemieszkalnego w stadium budowy – według wartości nowej;
  - 4) dla budowli lub dla nagrobka cmentarnego lub dla obiektu specjalistycznego – według wartości rzeczywistej;
  - 5) dla ruchomości domowych lub dla stałych elementów stanowiących samodzielny przedmiot ubezpieczenia:
    - a) ubezpieczonych w wartości nowej – według wartości nowej,

kalnego w stadium budowy, budynku niemieszkalnego w stadium budowy, stałych elementów, budowli, obiektu specjalistycznego lub nagrobka cmentarnego ustala się na podstawie:

- 1) rachunków z tytułu odbudowy lub naprawy ubezpieczonego mienia, przedłożonych w terminie 12 miesięcy od dnia powstania szkody, potwierdzonych:
  - a) kosztorysem powykonawczym sporządzonym przez podmiot dokonujący odbudowy lub naprawy lub
  - b) specyfikacją zakresu wykonanych robót sporządzoną przez podmiot dokonujący odbudowy lub naprawy – w przypadku szkody, której wysokość przed uwzględnieniem zużycia technicznego nie przekracza kwoty 10 000 zł;
- 2) kosztorysu odbudowy lub naprawy dokonanej systemem gospodarczym, przedłożonego w terminie 12 miesięcy od dnia powstania szkody;
- 3) ceny 1 m² powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego w przypadku szkody całkowitej w lokalu mieszkalnym;
- 4) kosztorysu sporządzonego przez PZU SA w oparciu o ekspercki system kosztorysowania robót i obiektów budowlanych lub na podstawie kosztorysu sporządzonego w oparciu o cenniki budowlane stosowane przez PZU SA opracowane przez podmioty wyspecjalizowane w zakresie budownictwa; ustalenie wysokości odszkodowania na podstawie systemu eksperckiego lub cenników następuje w przypadku:
  - a) niepodejmowania przez Ubezpieczonego odbudowy lub naprawy zniszczonego lub uszkodzonego mienia,
  - b) braku rachunków, o których mowa w pkt 1,
  - c) braku kosztorysu, o którym mowa w pkt 2.
2. PZU SA na żądanie Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego udostępnia ekspercki system kosztorysowania robót i obiektów budowlanych lub cenniki budowlane, o których mowa w ust. 1 pkt 4, do wglądu w jednostkach organizacyjnych PZU SA.
3. Wysokość odszkodowania ustala się na podstawie cen z dnia powstania szkody, za wyjątkiem szkód udokumentowanych rachunkiem z tytułu odbudowy lub naprawy albo kosztorysem.

Rozdział 2

UBEZPIECZENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ W ŻYCIU PRYWATNYM

Przedmiot i zakres ubezpieczenia

§ 25

1. Przedmiotem ubezpieczenia jest odpowiedzialność cywilna Ubezpieczonego, gdy w związku z wykonywaniem czynności życia prywatnego lub posiadaniem mieniem służącym wykonywaniu czynności życia prywatnego, w następstwie czynu niedozwolonego (odpowiedzialność cywilna deliktowa) jest on zobowiązany do naprawienia szkody na osobie lub szkody rzeczowej wyrządzonej osobie trzeciej, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Odpowiedzialność cywilna Ubezpieczonego związana z posiadaniem lokalu mieszkalnego, budynku mieszkalnego, budynku niemieszkalnego, budynku mieszkalnego w stadium budowy lub budynku niemieszkalnego w stadium budowy – może dotyczyć tylko posiadane przez Ubezpieczonego na podstawie tytułu prawnego, znajdującego się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz wskazanego w umowie ubezpieczenia wyżej wymienionego lokalu lub budynku, a także szkód powstałych w związku z posiadaniem posesji, na której znajduje się ten budynek. Ochroną ubezpieczeniową objęte są również szkody powstałe na terenie chodnika położonego bezpośrednio przy granicy posesji, o której mowa w zdaniu poprzedzającym, wskutek nieuprzątnięcia lub nie należytego uprzątnięcia błota, śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń z chodników położonych wzdłuż nieruchomości.
3. Przedmiotem ubezpieczenia jest również odpowiedzialność cywilna osób bliskich Ubezpieczonego pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym prowadzonym w lokalu lub budynku, o którym mowa w ust. 2, gdy w związku z wy-

konywaniem czynności życia prywatnego lub posiadaniem mieniem służącym wykonywaniu czynności życia prywatnego w następstwie czynu niedozwolonego (odpowiedzialność cywilna deliktowa) są one zobowiązane do naprawienia szkody na osobie lub szkody rzeczowej wyrządzonej osobie trzeciej, przy czym odpowiedzialność cywilna związana z posiadaniem przez te osoby lokalu lub budynku dotyczy wyłącznie lokalu albo budynku wraz z posesją, o których mowa w ust. 2. Ochroną ubezpieczeniową objęte są również szkody powstałe na terenie chodnika, o których mowa w ust. 2.

4. Przedmiotem ubezpieczenia jest również odpowiedzialność cywilna pomocy domowej wobec osób trzecich za szkody na osobie lub szkody rzeczowe będące następstwem czynu niedozwolonego (odpowiedzialność cywilna deliktowa) wyrządzone podczas wykonywania powierzonych prac pomocniczych w gospodarstwie domowym prowadzonym w lokalu lub budynku, o którym mowa w ust. 2.
5. Ochroną ubezpieczeniową objęte są także szkody wyrządzone w wyniku rażącego niedbalstwa.
6. Z zastrzeżeniem § 26 i § 55, ochroną ubezpieczeniową objęte są w szczególności szkody wyrządzone:
  - 1) wskutek posiadania lokalu mieszkalnego, budynku mieszkalnego, budynku niemieszkalnego, budynku mieszkalnego w stadium budowy, budynku niemieszkalnego w stadium budowy i związane z tym lokalem lub budynkiem szkody wodno-kanalizacyjne oraz wskutek posiadania budowli, obiektu specjalistycznego lub nagrobka cmentarnego;
  - 2) wskutek posiadania lub używania ruchomości domowych, w tym urządzeń gospodarstwa domowego, roweru lub wózka inwalidzkiego;
  - 3) przez posiadane zwierzęta domowe;
  - 4) wskutek amatorskiego uprawiania sportu.
7. PZU SA udziela ochrony ubezpieczeniowej w granicach odpowiedzialności ustawowej osób, o których mowa w ust. 1, 3 i 4, określonej przepisami prawa polskiego, z zastrzeżeniem postanowień OWU.
8. Warunkiem odpowiedzialności PZU SA jest zajście wypadku ubezpieczeniowego w okresie ubezpieczenia oraz zgłoszenie roszczenia z tego tytułu przed upływem terminu przedawnienia.
9. Ubezpieczeniem objęta jest odpowiedzialność cywilna za szkody będące następstwem wypadku ubezpieczeniowego, który zaszedł na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z zastrzeżeniem ust. 10.
10. Ubezpieczający może, opłacając dodatkową składkę, rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną za szkody będące następstwem wypadków ubezpieczeniowych, które zaszły na terenie całego świata, za wyjątkiem USA i Kanady, z wyłączeniem odpowiedzialności określonej w ust. 2.

Wyłączenia odpowiedzialności

§ 26

1. PZU SA nie odpowiada za szkody:
  - 1) wyrządzone osobie bliskiej Ubezpieczonego;
  - 2) wyrządzone pomocy domowej podczas wykonywania przez pomoc domową powierzonych prac pomocniczych w gospodarstwie domowym;
  - 3) wyrządzone przez pomoc domową wskutek czynności nie mieszczących się w zakresie obowiązków wynikających z umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej;
  - 4) wyrządzone w stanie nietrzeźwości albo w stanie po użyciu alkoholu, lub pod wpływem środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii, chyba że nie miało to wpływu na zajście wypadku ubezpieczeniowego;
  - 5) wyrządzone przez posiadane zwierzęta inne niż zwierzęta domowe, z wyłączeniem szkód wyrządzonych wskutek posiadania pasieki do 5 uli;

- 6) objęte systemem ubezpieczeń obowiązkowych, które Ubezpieczony lub osoby, o których mowa w § 25 ust. 3 i 4, miały obowiązek zawrzeć;
  - 7) wyrządzone wskutek wyczynowego uprawiania sportu lub wskutek uprawiania sportów wysokiego ryzyka;
  - 8) wyniki z przeniesienia chorób zakaźnych i zakażeń;
  - 9) wyrządzone w środowisku przez jego zanieczyszczenie oraz w drzewostanie lasów i parków;
  - 10) polegające na zniszczeniu, uszkodzeniu, zaginięciu lub kradzieży gotówki, bonów towarowych oraz innych substytutów pieniądza, dzieł sztuki, biżuterii, przedmiotów z metali lub kamieni szlachetnych, papierów wartościowych, wszelkiego rodzaju dokumentów, nośników danych oraz zbiorów o charakterze kolekcjonerskim lub archiwalnym, a także przedmiotów o charakterze zabytkowym lub uniikatowym;
  - 11) powstałe wskutek powolnego działania czynnika termicznego, chemicznego, biologicznego, w tym oddziaływania temperatury, gazów, oparów, wilgoci, dymu, sadzy, ścieków, zagrzybienia, wibracji oraz działania hałasu;
  - 12) związane z naruszeniem dóbr osobistych innych niż objęte zakresem szkody na osobie;
  - 13) związane z naruszeniem praw własności intelektualnej;
  - 14) związane z dostępem lub korzystaniem z Internetu;
  - 15) wyrządzone przez zwierzęta nie poddane wymaganym szczepieniom ochronnym lub badaniom profilaktycznym;
  - 16) powstałe z tytułu uczestnictwa w polowaniach.
2. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje wszelkiego rodzaju kar pieniężnych, w tym m.in. kar umownych, grzywien sądowych, kar administracyjnych, podatków, innych należności publicznoprawnych, do zapłacenia których Ubezpieczony lub osoby, o których mowa w § 25 ust. 3 i 4, są zobowiązani.
  3. Ponadto, o ile zakres ochrony ubezpieczeniowej nie został rozszerzony przez włączenie odpowiednich postanowień odmiennych, PZU SA nie odpowiada za szkody:
    - 1) powstałe w mieniu, z którego Ubezpieczony lub osoba, o której mowa w § 25 ust. 3, korzystała na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użytkowania, użyczenia, leasingu lub innej podobnej formy korzystania z cudzej rzeczy;
    - 2) wyrządzone przez posiadane psy agresywne;
    - 3) powstałe z tytułu posiadania lub używania koni;
    - 4) powstałe z tytułu posiadania lub używania broni palnej, pneumatycznej oraz amunicji do tej broni;
    - 5) powstałe z tytułu posiadania lub używania jednostek pływających;
    - 6) wyrządzone w związku z posiadaniem, kierowaniem lub użytkowaniem pojazdów mechanicznych nie podlegających obowiązkowemu ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych.
  4. Szkody wymienione w ust. 3 zostają objęte ubezpieczeniem tylko w takim zakresie, w jakim zostało to ustalone w treści odpowiedniego postanowienia odmiennego.
  5. Za rozszerzenie zakresu ochrony ubezpieczeniowej, o którym mowa w ust. 3, ustalana jest dodatkowa składka.

Suma gwarancyjna

§ 27

1. Jeżeli nie umówiono się inaczej, suma gwarancyjna określona w umowie ubezpieczenia stanowi górną granicę odpowiedzialności PZU SA w odniesieniu do wszystkich wypadków ubezpieczeniowych zaistniałych w okresie ubezpieczenia.
2. Suma gwarancyjna nie może być niższa niż 10 000 zł.
3. Każdorazowa wypłata odszkodowania lub kosztów wymienionych w ust. 6 oraz § 70 ust. 3 powoduje zmniejszenie sumy gwarancyjnej o wypłaconą kwotę.
4. Ubezpieczający może uzupełnić sumę gwarancyjną odpłacając dodatkową składkę.
5. Za wypadki ubezpieczeniowe powstałe do dnia uzupełnienia sumy gwarancyjnej PZU SA ponosi odpowiedzialność do wysokości sumy gwarancyjnej pomniejszonej o wypłaconą kwotę, o której mowa w ust. 3.

6. W ramach sumy gwarancyjnej PZU SA zobowiązany jest do:
  - 1) pokrycia kosztów wynagrodzenia ekspertów, powołanych w uzgodnieniu z PZU SA, w celu ustalenia okoliczności, przyczyn lub rozmiaru szkody;
  - 2) pokrycia kosztów obrony w związku ze zgłoszonymi roszczeniami odszkodowawczymi, tj.:
    - a) niezbędnych kosztów sądowej obrony przed roszczeniem poszkodowanego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia w sporze prowadzonym w porozumieniu z PZU SA,
    - b) niezbędnych kosztów sądowej obrony w postępowaniu karnym, jeśli toczące się postępowanie ma związek z ustaleniem odpowiedzialności, jeżeli PZU SA zażądał powołania obrony lub wyraził zgodę na pokrycie tych kosztów,
    - c) kosztów postępowania sądowych, w tym mediacji lub postępowania pojednawczego oraz kosztów opłat administracyjnych, jeżeli PZU SA wyraził zgodę na pokrycie tych kosztów.

Ustalenie i wypłata odszkodowania

§ 28

1. Zaspokojenie lub uznanie przez Ubezpieczonego roszczenia, o którym mowa w § 72 pkt 1 nie wywołuje skutków prawnych względem PZU SA, jeżeli PZU SA nie wyraził na to uprzedniej zgody.
2. Jeżeli tytułem odszkodowania przysługują poszkodowanemu zarówno świadczenia jednorazowe jak i renty, PZU SA zaspokaja je z obowiązującej sumy gwarancyjnej w następującej kolejności:
  - 1) świadczenie jednorazowe;
  - 2) renty czasowe;
  - 3) renty dożywotnie.

Rozdział 3

UBEZPIECZENIE NASTĘPSTW NIESZCZĘŚLIWYCH WYPADKÓW

Przedmiot i zakres ubezpieczenia

§ 29

1. Przedmiotem ubezpieczenia są:
  - 1) następstwa nieszczęśliwego wypadku;
  - 2) następstwa ataku epilepsji lub następstwa omdlenia o nieustalonej przyczynie;
  - 3) następstwa zawału serca lub krwotoku śródczaszkowego, pod warunkiem, że Ubezpieczony w pierwszym dniu okresu ubezpieczenia nie ukończył 30 lat.
2. Przedmiotem ubezpieczenia za opłatą dodatkowej składki mogą być następstwa zawału serca lub krwotoku śródczaszkowego, jeżeli Ubezpieczony w pierwszym dniu okresu ubezpieczenia ukończył 30 lat, z zastrzeżeniem ust. 3.
3. Jeżeli Ubezpieczony w pierwszym dniu okresu ubezpieczenia ukończył 65 lat, przedmiot ubezpieczenia, za opłatą dodatkowej składki może być rozszerzony o następstwa zawału serca lub krwotoku śródczaszkowego, pod warunkiem, że był on przez co najmniej 2 ostatnie lata ubezpieczony w PZU SA w ramach umowy lub umów ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków, w których rozszerzono przedmiot ubezpieczenia o następstwa zawału serca lub krwotoku śródczaszkowego.
4. Przedmiot ubezpieczenia może zostać rozszerzony o następstwa, o których mowa w ust. 1 pkt 3, tylko w stosunku do wszystkich Ubezpieczonych, o których mowa w ust. 2 i 3.
5. Zakresem ubezpieczenia objęty jest trwały uszczerbek na zdrowiu lub śmierć Ubezpieczonego.
6. Ochroną ubezpieczeniową objęte są następstwa wypadków ubezpieczeniowych, o których mowa w ust. 1–4, niezależnie od miejsca zajścia wypadków ubezpieczeniowych (na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i poza jej granicami) pod warunkiem, że zaszły w okresie ubezpieczenia.

Suma ubezpieczenia

§ 30

1. Sumę ubezpieczenia ustala Ubezpieczający w porozumieniu z PZU SA dla każdego Ubezpieczonego i stanowi ona wielokrotność 1 000 zł, przy czym nie może być ona niższa niż 5 000 zł oraz wyższa niż 100 000 zł.
2. Suma ubezpieczenia, o której mowa w ust. 1, ustalana jest dla każdego Ubezpieczonego w tej samej wysokości.

Warianty ubezpieczenia. Rodzaje i wysokość świadczeń

§ 31

W zależności od wyboru Ubezpieczającego umowę ubezpieczenia można zawrzeć w jednym z następujących wariantów ubezpieczenia:

- 1) standardowym albo
- 2) progresywnym.

§ 32

W wariantcie standardowym Ubezpieczonemu przysługują następujące świadczenia:

- 1) świadczenie z tytułu śmierci – w wysokości 100% sumy ubezpieczenia określonej w umowie ubezpieczenia;
- 2) świadczenie z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu przy czym, jeżeli Ubezpieczony doznał 100% trwałego uszczerbku na zdrowiu PZU SA wypłaca świadczenie w pełnej wysokości sumy ubezpieczenia określonej w umowie ubezpieczenia, a w razie jeżeli Ubezpieczony doznał mniej niż 100% trwałego uszczerbku na zdrowiu, taki procent sumy ubezpieczenia określonej w umowie ubezpieczenia, w jakim Ubezpieczony doznał trwałego uszczerbku na zdrowiu.

§ 33

W wariantcie progresywnym Ubezpieczonemu przysługują następujące świadczenia:

- 1) świadczenie z tytułu śmierci – w wysokości 100% sumy ubezpieczenia określonej w umowie ubezpieczenia;
- 2) świadczenie z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu – w wysokości iloczynu sumy ubezpieczenia określonej w umowie ubezpieczenia, określonego w procentach stopnia trwałego uszczerbku na zdrowiu oraz wskaźnika progresji określonego w poniżej tabeli:

Stopień trwałego uszczerbku na zdrowiu (w procentach)	Wskaźnik progresji
do 25%	1,00
powyżej 25% do 50%	1,50
powyżej 50% do 65%	2,00
powyżej 65% do 85%	2,50
powyżej 85% do 100%	3,00

§ 34

1. Niezależnie od wybranego przez Ubezpieczającego wariantu ubezpieczenia, ubezpieczenie obejmuje także następujące świadczenia:
  - 1) świadczenie za leczenie uciążliwe związane z wypadkiem ubezpieczeniowym – w wysokości 1% sumy ubezpieczenia określonej w umowie ubezpieczenia, nie więcej jednak niż 1 000 zł;
  - 2) świadczenie z tytułu czasowej niezdolności do pracy powstałej w wyniku wypadku ubezpieczeniowego, zwane dalej „zasiłkiem dziennym” – w wysokości 1 promila sumy ubezpieczenia określonej w umowie ubezpieczenia za każdy dzień oraz nie dłużej niż przez 60 dni, płatny w przypadku hospitalizacji Ubezpieczonego – od pierwszego dnia lub w przypadku leczenia ambulatoryjnego – od siódmego dnia po wypadku ubezpieczeniowym;

- 3) zwrot kosztów nabycia przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych – do wysokości 10% sumy ubezpieczenia określonej w umowie ubezpieczenia, nie więcej jednak niż 10 000 zł;
- 4) zwrot kosztów przeszkolenia zawodowego osób niepełnosprawnych – do wysokości 10% sumy ubezpieczenia określonej w umowie ubezpieczenia, nie więcej jednak niż 10 000 zł;
- 5) zwrot kosztów leczenia, w tym rehabilitacji – do wysokości 10% sumy ubezpieczenia określonej w umowie ubezpieczenia, nie więcej jednak niż 5 000 zł;
- 6) zwrot kosztów transportu zwłok, w tym kosztów usług zakładów pogrzebowych polegających na przygotowaniu zwłok do transportu, kremacji, zakupu trumny do transportu zwłok, organizacji przewozu zwłok od miejsca zgonu do miejsca pochowania w Rzeczypospolitej Polskiej – do wysokości 50% sumy ubezpieczenia określonej w umowie ubezpieczenia, nie więcej jednak niż 15 000 zł.

2. Ubezpieczonemu przysługuje tylko jedno świadczenie za leczenie uciążliwe z tytułu jednego wypadku ubezpieczeniowego. Świadczenie za leczenie uciążliwe wypłacane jest na podstawie dokumentacji medycznej przedłożonej przez Ubezpieczonego.
3. Zasiłek dzienny przysługuje tylko osobom pracującym zarobkowo oraz wyłącznie w przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia na okres 12 miesięcy.

W przypadku zaistnienia w jednym okresie ubezpieczenia więcej niż jednego wypadku ubezpieczeniowego wypłata zasiłku z tytułu tych wypadków nie może przekroczyć łącznie 60 dni.

Zasiłek dzienny przysługuje za okres czasowej niezdolności do pracy i wypłacany jest na podstawie zaświadczenia lekarskiego o czasowej niezdolności do pracy, wystawionego zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Jeżeli na powstałą niezdolność do pracy ma również wpływ istniejący przed wypadkiem ubezpieczeniowym stan chorobowy lub niepełnosprawność, zasiłek dzienny wypłacany jest za przypuszczalny okres niezdolności do pracy, jaki mógłby być wyłącznie następstwem wypadku ubezpieczeniowego. Okres ten przyjmuje się według oceny lekarzy wskazanych przez PZU SA. Ubezpieczony traci prawo do zasiłku dziennego, jeżeli w okresie, za który przysługiwał mu zasiłek dzienny wykonywał pracę zarobkową.

4. Koszty, o których mowa w ust. 1 pkt 3–6, podlegają zwrotowi, jeżeli powstały w następstwie wypadku ubezpieczeniowego. Ponadto koszty leczenia, w tym rehabilitacji, o których mowa w ust. 1 pkt 5, podlegają zwrotowi, jeżeli były niezbędne z medycznego punktu widzenia.
5. Zwrot kosztów, o których mowa w ust. 1 pkt 3–6, następuje na podstawie rachunków i dowodów ich zapłaty do wysokości rzeczywistych kosztów, maksymalnie jednak do wysokości limitu określonego na te koszty.
6. Zwrot kosztów, o których mowa w ust. 1 pkt 3–6, poniesionych poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej następuje na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w walucie polskiej według średniego kursu NBP obowiązującego w dniu ustalania odszkodowania.

Wyłączenia odpowiedzialności

§ 35

1. Z odpowiedzialności PZU SA wyłączone są następstwa wypadków ubezpieczeniowych, jeżeli te wypadki powstały:
  - 1) w stanie nietrzeźwości albo w stanie po użyciu alkoholu, lub pod wpływem środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii, chyba że nie miało to wpływu na zajście wypadku ubezpieczeniowego;
  - 2) w wyniku zatrucia spowodowanego spożyciem alkoholu, użyciem środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii;

- 3) podczas kierowania przez Ubezpieczonego pojazdem silnikowym, jeżeli Ubezpieczony nie posiadał uprawnień do kierowania nim, chyba że nie miało to wpływu na zajście wypadku ubezpieczeniowego;
  - 4) podczas kierowania przez Ubezpieczonego pojazdem innym niż silnikowy, jeżeli Ubezpieczony nie posiadał uprawnień do kierowania nim, chyba że nie miało to wpływu na zajście wypadku ubezpieczeniowego;
  - 5) w wyniku udziału Ubezpieczonego w zakładach, bójkach (z wyjątkiem działania w obronie koniecznej) oraz w związku z popełnieniem albo usiłowaniem popełnienia przez Ubezpieczonego przestępstwa lub umyślnego samookaleczenia;
  - 6) w związku z popełnieniem albo usiłowaniem popełnienia samobójstwa przez Ubezpieczonego, który ukończył 17 lat;
  - 7) wskutek utraty przytomności spowodowanej przyczyną chorobową z zastrzeżeniem, że wyłączenie to nie dotyczy utraty przytomności spowodowanej atakiem epilepsji lub omdlenia o nieustalonej przyczynie;
  - 8) w wyniku uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia Ubezpieczonego powstałych w związku z wykonywaniem procedur medycznych bez względu na to, przez kogo były wykonywane, chyba że wykonywanie procedur medycznych dotyczyło leczenia bezpośrednich następstw wypadku ubezpieczeniowego;
  - 9) na skutek wyczynowego uprawiania sportu;
  - 10) na skutek uprawiania sportów wysokiego ryzyka.
2. Z odpowiedzialności PZU SA wyłączone są następstwa wszelkich chorób lub stanów chorobowych nawet takich, które występują nagle lub zostały ujawnione dopiero w następstwie wypadku ubezpieczeniowego lub stanowiących przyczynę zaistnienia nieszczęśliwego wypadku, z zastrzeżeniem § 29 ust. 1 pkt 2 i 3 oraz ust. 2–4.
  3. Odpowiedzialność PZU SA nie obejmuje zadośćuczynienia za doznany ból, cierpienia fizyczne i moralne oraz odszkodowania za zniszczenie, utratę lub uszkodzenie rzeczy.
  4. Stan nietrzeźwości, stan po użyciu alkoholu, fakt znajdowania się pod wpływem środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii oraz uprawnienia do kierowania pojazdem oceniane się według prawa państwa właściwego dla miejsca wypadku ubezpieczeniowego.

Ustalanie i wypłata świadczeń

§ 36

1. Świadczenia wypłacane są wyłącznie w złotych.
2. Rodzaje i wysokość przysługujących świadczeń ustala się po stwierdzeniu, że istnieje normalny związek przyczynowy pomiędzy wypadkiem ubezpieczeniowym a śmiercią lub trwałym uszczerbkiem na zdrowiu lub innym świadczeniem wynikającym z umowy ubezpieczenia.
3. Ustalenie normalnego związku przyczynowego, o którym mowa w ust. 2, oraz rodzaju i wysokości przysługujących świadczeń następuje na podstawie dokumentów lub informacji określonych w § 73 lub wyników badań lekarskich.
4. Świadczenie z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu lub śmierci wypłaca się pod warunkiem, że trwały uszczerbek na zdrowiu lub śmierć nastąpiły w ciągu 2 lat od daty zaistnienia wypadku ubezpieczeniowego.
5. Trwały uszczerbek na zdrowiu ustalany jest przez lekarzy wskazanych przez PZU SA na podstawie „Tabeli norm oceny procentowej trwałego uszczerbku na zdrowiu PZU SA”, zatwierdzonej uchwałą Zarządu PZU SA i obowiązującej w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia, którą PZU SA na żądanie Ubezpieczającego, Ubezpieczonego, uposażonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia udostępnia do wglądu w jednostkach organizacyjnych PZU SA.
6. Stopień trwałego uszczerbku na zdrowiu powinien być ustalony niezwłocznie po całkowitym zakończeniu leczenia, z uwzględnieniem zaleconej przez lekarza rehabilitacji, a w razie dłuższego leczenia – najpóźniej w 24-tym miesiącu od dnia wypadku ubezpieczeniowego. Późniejsza zmiana stopnia

- trwałego uszczerbku na zdrowiu (polepszenie lub pogorszenie) nie daje podstawy do zmiany wysokości świadczenia.
7. Przy ustaleniu stopnia (procentu) trwałego uszczerbku na zdrowiu nie bierze się pod uwagę rodzaju pracy lub czynności wykonywanych przez Ubezpieczonego.
  8. Jeżeli w wyniku wypadku ubezpieczeniowego powstanie więcej niż jedno uszkodzenie ciała – na wysokość świadczenia z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu składa się suma świadczeń należnych z tytułu każdego uszkodzenia ciała, nie więcej jednak niż do wysokości sumy ubezpieczenia określonej w umowie ubezpieczenia.
  9. W razie utraty lub uszkodzenia organu, narządu, układu, których funkcje przed wypadkiem ubezpieczeniowym były już upośledzone wskutek choroby lub nieszczęśliwego wypadku, stopień (procent) trwałego uszczerbku na zdrowiu określa się w wysokości różnicy między stopniem (procentem) trwałego uszczerbku na zdrowiu ustalonego dla stanu danego organu, narządu, układu po wypadku ubezpieczeniowym a stopniem (procentem) trwałego uszczerbku na zdrowiu istniejącym bezpośrednio przed wypadkiem ubezpieczeniowym.

§ 37

Koszty, o których mowa w § 34 ust.1 pkt 3–6, podlegają zwrotowi pod warunkiem, że poniesione zostały w ciągu 2 lat od daty zaistnienia wypadku ubezpieczeniowego, a w przypadku kosztów rehabilitacji, dodatkowo pod warunkiem, że rehabilitacja, o której mowa w § 34 ust.1 pkt 5, została rozpoczęta nie później niż w okresie 6 miesięcy od daty zaistnienia wypadku ubezpieczeniowego.

§ 38

Niezależnie od świadczeń objętych umową ubezpieczenia, PZU SA zwraca Ubezpieczonemu koszty badań lekarskich zleconych przez lekarzy wskazanych przez PZU SA wymaganych dla uzasadnienia zgłoszonych do PZU SA roszczeń oraz niezbędne, udokumentowane wydatki poniesione na przejazdy w Rzeczypospolitej Polskiej do lekarzy wskazanych przez PZU SA lub na obserwację kliniczną.

§ 39

Jeżeli poszkodowany był ubezpieczony na podstawie kilku umów ubezpieczenia w zakresie następstw nieszczęśliwych wypadków zawartych z PZU SA, świadczenia przysługują z każdej umowy, jednak zwrot kosztów, o których mowa w § 34 ust. 1 pkt 3–6, następuje do wysokości rzeczywiście udowodnionych kosztów, maksymalnie jednak do wysokości limitów wynikających z zawartych umów ubezpieczenia.

§ 40

1. Świadczenie wynikające z umowy ubezpieczenia wypłaca się Ubezpieczonemu (w odniesieniu do małoletnich lub osób ubezwłasnowolnionych – przedstawicielowi ustawowemu), z wyjątkiem kosztów, o których mowa w § 34 ust. 1 pkt 6, które wypłaca się osobie, która je poniosła.
2. Świadczenie z tytułu śmierci Ubezpieczonego wypłaca się uposażonemu, a w razie braku wskazania uposażonego – niżej wskazanym osobom według następującej kolejności:
  - 1) małżonkowi;
  - 2) dzieciom w częściach równych, a w przypadku, gdy jedno z dzieci zmarło przed Ubezpieczonym – zstępnym tego dziecka w częściach równych w zakresie udziału jaki przypadałby ich rodzicom, przy czym zasadę tę stosuje się analogicznie do dalszych zstępnych tego dziecka; w razie braku zstępnych udział jaki przypadałby temu dziecku przypada pozostałym dzieciom w częściach równych;
  - 3) rodzicom w częściach równych albo w całości jednemu z nich, jeżeli drugie z rodziców zmarło przed Ubezpieczonym; w przypadku gdy dla Ubezpieczonego ustanowiono opiekę – prawnym opiekunom na analogicznych zasadach jak dla rodziców;

Zakres ubezpieczenia

§ 44

- 4) osobom fizycznym powołanym do dziedziczenia z ustawy w częściach przypadającym im stosownie do postanowień kodeksu cywilnego dotyczących dziedziczenia ustawowego.
- Ubezpieczony może w każdym czasie wskazać lub dokonać zmiany uposażonego.
3. W razie braku wskazania uposażonego, z przysługującego świadczenia z tytułu śmierci Ubezpieczonego PZU SA wypłaca w pierwszej kolejności udokumentowane koszty pogrzebu osobie, która je poniosła, chyba że koszty te zostały pokryte z innego ubezpieczenia lub z innego tytułu.

§ 41

Jeżeli PZU SA wypłaci świadczenie z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu a następnie w ciągu 2 lat od daty wypadku ubezpieczeniowego nastąpi śmierć Ubezpieczonego będąca następstwem tego wypadku, PZU SA wypłaca uposażonemu świadczenie z tytułu śmierci w wysokości stanowiącej różnicę kwoty świadczenia z tytułu śmierci określonego w umowie ubezpieczenia i kwoty świadczenia wypłaconego z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu.

§ 42

W razie śmierci Ubezpieczonego nie będącej następstwem wypadku ubezpieczeniowego, a przed otrzymaniem przez niego świadczenia z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu, PZU SA wypłaca świadczenie z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu spadkobiercom Ubezpieczonego. Jeżeli trwały uszczerbek nie został ustalony przed śmiercią Ubezpieczonego, przyjmuje się najbardziej prawdopodobny stopień trwałego uszczerbku na zdrowiu (w procentach) według oceny lekarzy wskazanych przez PZU SA – orzeczony na podstawie przedłożonej dokumentacji medycznej.

Rozdział 4

UBEZPIECZENIE SZKLANYCH PRZEDMIOTÓW OD STŁUCZENIA

Przedmiot ubezpieczenia

§ 43

- Z zastrzeżeniem § 44 ust. 2, przedmiotem ubezpieczenia są znajdujące się w miejscu ubezpieczenia i będące przedmiotem prawa własności (współwłasności) Ubezpieczonego albo będące w jego posiadaniu na podstawie tytułu prawnego:
  - oszklenia okienne i drzwiowe;
  - oszklenia ścienne (w tym szklane przegrody) i dachowe;
  - wykładziny ceramiczne, szklane lub kamienne (z wyłączeniem podłogowych);
  - meble szklane lub elementy szklane stanowiące składową część mebli;
  - akwaria;
  - ceramiczne płyty kuchenne;
  - szklane kabiny prysznicowe i szklane parawany łazienkowe;
  - lustra.
- Przedmiotem ubezpieczenia są także elementy konstrukcyjne stolarki okiennej lub drzwiowej wówczas, gdy nie ma technologicznej możliwości wymiany oszklenia bez naruszenia konstrukcji, w której oszklenie jest osadzone.
- Ochroną ubezpieczeniową nie są objęte:
  - szkło stanowiące osprzęt urządzeń technicznych (np. maszyn, aparatów, narzędzi) oraz osprzęt wszelkiego rodzaju instalacji, z wyjątkiem ceramicznych płyt kuchennych;
  - szyby, przedmioty szklane lub płyty kamienne w stanie uszkodzonym;
  - szyby, przedmioty szklane lub płyty kamienne przed ich ostatecznym zamontowaniem bądź zainstalowaniem w miejscu przeznaczenia.

Wyłączenia odpowiedzialności

§ 45

- PZU SA nie odpowiada za szkody:
  - powstałe przy wymianie lub wymontowywaniu ubezpieczonego przedmiotu;
  - powstałe wskutek zadrapania, porysowania, poplamienia, bądź zmiany barwy.
- PZU SA nie pokrywa kosztów:
  - ustawienia rusztowań lub użycia dźwigu w celu dokonania wymiany lub naprawy ubezpieczonych przedmiotów;
  - wykonania napisów reklamowych i informacyjnych oraz ozdób znajdujących się na ubezpieczonych przedmiotach;
  - pokrycia oszkleń folią.

Suma ubezpieczenia

§ 46

- Sumę ubezpieczenia ustala Ubezpieczający w porozumieniu z PZU SA.
- Minimalna suma ubezpieczenia wynosi 1 000 zł.
- Suma ubezpieczenia powinna odpowiadać wartości ubezpieczonych przedmiotów łącznie z kosztami ich demontażu, zamontowania, bądź zainstalowania oraz transportu, z zastrzeżeniem § 45 ust. 2 pkt 1.
- Po wypłacie odszkodowania lub kosztów wymienionych w § 70 ust. 3 suma ubezpieczenia ulega pomniejszeniu o wypłaconą kwotę.
- Ubezpieczający może uzupełnić sumę ubezpieczenia opłacając dodatkową składkę.
- Za wypadki ubezpieczeniowe powstałe do dnia uzupełnienia sumy ubezpieczenia PZU SA ponosi odpowiedzialność do wysokości sumy ubezpieczenia pomniejszonej o wypłaconą kwotę, o której mowa w ust. 4.

Ustalenie wysokości odszkodowania

§ 47

- Wysokość odszkodowania ustala się według udokumentowanej wartości przedmiotu ubezpieczenia z uwzględnieniem kosztów jego demontażu, zamontowania bądź zainstalowania oraz transportu.
- W razie braku możliwości udokumentowania wartości przedmiotu ubezpieczenia, wysokość odszkodowania określa się według przeciętnej wartości przedmiotu tego samego lub podobnego rodzaju i gatunku, ustalonej na podstawie cen detalicznych występujących w handlu w dniu powstania szkody lub kosztów naprawy ustalonych stosownie do zakresu szkody na podstawie przeciętnych cen zakładów usługowych wraz z uwzględnieniem niezbędnych kosztów demontażu, zamontowania bądź zainstalowania oraz transportu uszkodzonego przedmiotu ubezpieczenia.

- 3) Przy ustalaniu wysokości odszkodowania nie uwzględnia się wartości naukowej, kolekcjonerskiej, artystycznej, zabytkowej lub pamiątkowej.

Rozdział 5

PZU Pomoc w domu

Przedmiot ubezpieczenia

§ 48

1. Przedmiotem ubezpieczenia jest organizowanie oraz pokrycie przez PZU SA kosztów świadczeń wymienionych w §§ 50–52 w razie zajścia w okresie ubezpieczenia wypadku ubezpieczeniowego w miejscu ubezpieczenia.
2. Pomoc będąca przedmiotem ubezpieczenia świadczona jest na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z wypadkami ubezpieczeniowymi zaistniałymi w miejscu ubezpieczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 49

1. Z zastrzeżeniem § 1 ust. 6–8, umowa ubezpieczenia PZU Pomoc w domu może zostać zawarta w następujących wariantach:
  - 1) Super albo
  - 2) Super Plus lub
  - 3) Komfort.
2. Limity określone dla świadczeń w poszczególnych wariantach nie sumują się. W przypadku umowy ubezpieczenia zawartej w więcej niż jednym wariantcie mają zastosowanie:
  - 1) w przypadku zawarcia umowy w wariantcie Komfort i Super – limity określone dla świadczeń w wariantcie Super;
  - 2) w przypadku zawarcia umowy w wariantcie Komfort i Super Plus – limity określone dla świadczeń w wariantcie Super Plus.

Zakres ubezpieczenia

§ 50

1. W wariantcie Super, w zależności od rodzaju zaistniałego wypadku ubezpieczeniowego w miejscu ubezpieczenia, na wniosek Ubezpieczonego lub osoby działającej w jego imieniu, PZU SA organizuje i pokrywa koszty następujących świadczeń:
  - 1) interwencji specjalisty, tj.:
    - a) ślusarza,
    - b) elektryka,
    - c) hydraulika,
    - d) szklarza,
    - e) technika urządzeń grzewczych,
    - f) dekarza,
    - g) stolarza,
    - h) murarza.Świadczenie PZU SA obejmuje pokrycie kosztów dojazdu, robocizny, a także pokrycie kosztów części lub materiałów użytych do naprawy; PZU SA pokrywa koszty interwencji specjalisty lub specjalistów do kwoty 500 zł na jeden wypadek ubezpieczeniowy, nie więcej jednak niż 2.000 zł w odniesieniu do wszystkich wypadków ubezpieczeniowych zaistniałych w okresie ubezpieczenia;
  - 2) pobytu w hotelu Ubezpieczonego wraz z jego bagażem podręcznym – usługa ta jest organizowana w razie, gdy zaistniały wypadek ubezpieczeniowy spowodował zniszczenie miejsca ubezpieczenia w stopniu uniemożliwiającym dalsze zamieszkanie przez Ubezpieczonego w tym miejscu; PZU SA pokrywa koszty pobytu w hotelu Ubezpieczonego wraz z bagażem podręcznym do czasu przywrócenia miejsca ubezpieczenia do stanu umożliwiającego dalsze zamieszkanie, nie więcej jednak niż za 5 dob hotelowych oraz nie więcej niż do kwoty 300 zł za jedną dobę hotelową za każdego Ubezpieczonego;

- 3) pobytu Ubezpieczonego w lokalu zastępczym w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia miejsca ubezpieczenia w wyniku zajścia wypadku ubezpieczeniowego w takim stopniu, że przywrócenie miejsca ubezpieczenia do stanu umożliwiającego zamieszkanie trwa dłużej niż 5 dni; świadczenie przysługuje, jeżeli stopień zniszczenia lub uszkodzenia miejsca ubezpieczenia uniemożliwia jego dalsze zamieszkanie; niezbędną ilość czasu konieczną do doprowadzenia miejsca ubezpieczenia do stanu umożliwiającego jego ponowne zamieszkanie ustala PZU SA w porozumieniu z Ubezpieczonym.

Jeden lokal zastępczy przysługuje wszystkim Ubezpieczonym. PZU SA pokrywa koszty lokalu zastępczego do 2 500 zł miesięcznie, przez okres do przywrócenia miejsca ubezpieczenia do stanu umożliwiającego jego dalsze zamieszkanie (tj. do czasu, gdy ukończone zostaną w nim prace malarskie, tpeciarskie, parkieciarskie lub glazurnicze, będzie działała w nim instalacja wodna, kanalizacyjna i centralnego ogrzewania oraz zostanie podłączona kuchnia gazowa lub elektryczna), nie dłużej jednak niż przez 6 miesięcy od dnia udostępnienia Ubezpieczonemu lokalu zastępczego. Limit odpowiedzialności PZU SA na wszystkie wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe w okresie ubezpieczenia wynosi 15 000 zł.

PZU SA nie pokrywa kosztów zużycia energii elektrycznej, gazu, wody oraz kosztów związanych z użytkowaniem w lokalu zastępczym telefonu, internetu lub telewizji lub innych usług świadczonych na rzecz Ubezpieczonego;

- 4) transportu Ubezpieczonego wraz z jego bagażem podręcznym do lokalu zastępczego albo hotelu w sytuacji, o której mowa w pkt 2 i 3, albo do wskazanego przez Ubezpieczonego miejsca znajdującego się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku, gdy miejsce ubezpieczenia zostało zniszczone w wyniku zajścia wypadku ubezpieczeniowego, w stopniu uniemożliwiającym dalsze jego zamieszkanie; PZU SA pokrywa koszty transportu wszystkich Ubezpieczonych wraz z ich bagażem podręcznym do kwoty 500 zł;
- 5) powrotnego transportu Ubezpieczonego do miejsca ubezpieczenia z lokalu zastępczego albo hotelu w sytuacji, o której mowa w pkt 2 i 3, albo z innego czasowego miejsca zamieszkania po zakończeniu remontu lub odbudowy zniszczonego lub uszkodzonego miejsca ubezpieczenia, w przypadku gdy miejsce ubezpieczenia zostało zniszczone lub uszkodzone w wyniku zajścia wypadku ubezpieczeniowego, w stopniu uniemożliwiającym dalsze jego zamieszkanie; PZU SA pokrywa koszty transportu wszystkich Ubezpieczonych wraz z ich bagażem podręcznym do kwoty 500 zł;
- 6) powrotu Ubezpieczonego do miejsca ubezpieczenia, jeżeli w chwili wystąpienia wypadku ubezpieczeniowego Ubezpieczony znajduje się w odległości co najmniej 30 km od miejsca ubezpieczenia, a w związku z zaistnieniem wypadku ubezpieczeniowego jego obecność w miejscu ubezpieczenia jest niezbędna; PZU SA pokrywa koszty transportu wszystkich Ubezpieczonych wraz z ich bagażem podręcznym do kwoty 500 zł;
- 7) dozoru miejsca ubezpieczenia do czasu naprawy lub założenia nowych zabezpieczeń, o których mowa w § 21, ale nie dłużej niż przez 72 godziny; świadczenie przysługuje jeżeli w miejscu ubezpieczenia znajdowały się zabezpieczenia, o których mowa w § 21 a wypadek ubezpieczeniowy spowodował zniszczenie miejsca ubezpieczenia w stopniu uniemożliwiającym dalsze zamieszkanie przez Ubezpieczonego i jednocześnie zostały zniszczone zabezpieczenia, o których mowa w § 21; PZU SA pokrywa koszty dozoru miejsca ubezpieczenia do kwoty 4 000 zł;
- 8) posprzątania miejsca ubezpieczenia po wypadku ubezpieczeniowym oraz zabezpieczenia przed dalszymi uszkodzeniami mienia znajdującego się w miejscu ubezpieczenia, które zostało uszkodzone lub zabrudzone w wyniku wypadku ubezpieczeniowego; PZU SA pokrywa koszty uprzątnięcia miejsca ubezpieczenia oraz zabezpieczenia mienia przed dalszymi uszkodzeniami do kwoty 3 000 zł; zakres niezbędnych w danym przypadku prac PZU SA ustala w porozumieniu z Ubezpieczonym;

- 9) transportu mienia znajdującego się w miejscu ubezpieczenia za pomocą pojazdu mechanicznego o ładowności do 3,5 ton do wskazanego przez Ubezpieczonego miejsca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – usługa ta jest organizowana, jeżeli wypadek ubezpieczeniowy spowodował zniszczenie miejsca ubezpieczenia w stopniu uniemożliwiającym dalsze przechowywanie tego mienia w miejscu ubezpieczenia; PZU SA pokrywa koszty transportu mienia do kwoty 500 zł;
  - 10) przechowania ocalałego mienia po zaistnieniu wypadku ubezpieczeniowego; świadczenie przysługuje, gdy miejsce ubezpieczenia zostało zniszczone w takim stopniu, że przechowywanie mienia w tym miejscu będzie przyczyniać się do dalszego uszkodzenia tego mienia; PZU SA pokrywa koszty przechowania i transportu mienia do miejsca przechowania do kwoty 1 500 zł;
  - 11) transportu powrotnego do miejsca ubezpieczenia za pomocą pojazdu mechanicznego o ładowności do 3,5 ton – ocalałego po wypadku ubezpieczeniowym mienia przechowywanego poza miejscem ubezpieczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej; świadczenie przysługuje, jeżeli wypadek ubezpieczeniowy spowodował zniszczenie miejsca ubezpieczenia w stopniu uniemożliwiającym dalsze przechowywanie tego mienia w tym miejscu; PZU SA pokrywa koszty transportu do kwoty 500 zł;
  - 12) transportu oraz wniesienia do miejsca ubezpieczenia materiałów budowlanych lub wykończeniowych niezbędnych do przeprowadzenia remontu mającego na celu usunięcie szkód powstałych w wyniku zaistnienia w miejscu ubezpieczenia wypadku ubezpieczeniowego; PZU SA pokrywa koszty transportu oraz wniesienia materiałów budowlanych lub wykończeniowych do kwoty 1 500 zł;
  - 13) wizyty psychologa – w razie urazów psychicznych u Ubezpieczonego powstałych w wyniku zaistnienia wypadku ubezpieczeniowego w miejscu ubezpieczenia, PZU SA organizuje i pokrywa koszt nie więcej niż 5 wizyt dla wszystkich Ubezpieczonych i nie więcej niż do kwoty 150 zł na jedną wizytę;
  - 14) interwencji mającej na celu tępienie z wykorzystaniem środków mechanicznych lub chemicznych karaluchów, prusaków, szczurów lub myszy, które pojawiły się w miejscu ubezpieczenia w trakcie trwania okresu ubezpieczenia; PZU SA pokrywa koszt jednej interwencji do kwoty 500 zł;
  - 15) w przypadku zaistnienia w miejscu ubezpieczenia kradzieży z włamaniem – porady specjalisty do spraw zabezpieczeń antywłamaniowych w zakresie sposobu optymalnego zabezpieczenia miejsca ubezpieczenia od kradzieży z włamaniem; PZU SA pokrywa koszty porady specjalisty do kwoty 500 zł;
  - 16) telefonicznej informacji prawnej – na wniosek Ubezpieczonego w zależności od rodzaju zaistniałego wypadku ubezpieczeniowego w miejscu ubezpieczenia, PZU SA organizuje i pokrywa koszty:
    - a) udzielenia Ubezpieczonemu przez prawników telefonicznej informacji w kwestiach prawnych z zakresu prawa cywilnego, prawa konsumenckiego, prawa ubezpieczeniowego lub prawa pracy,
    - b) przesłania drogą elektroniczną na adres mailowy wskazany przez Ubezpieczonego aktu prawnego (np. ustawa),
    - c) udzielenia informacji teledoresowych dotyczących sądów, prokuratur lub kancelarii prawnych;
  - 17) telefonicznej informacji o usługach – w zależności od rodzaju zaistniałego wypadku ubezpieczeniowego w miejscu ubezpieczenia, PZU SA zapewnia Ubezpieczonemu dostęp do telefonicznej informacji o numerach telefonów służb użyteczności publicznej oraz usługodawców (np. hydraulik, szklarz, ślusarz, technik urządzeń grzewczych, elektryk, dekarz, malarz, parkieciarz, murarz) działających w pobliżu miejsca ubezpieczenia.
2. W razie wystąpienia awarii instalacji, w tym również poza miejscem ubezpieczenia, w wyniku której nastąpiła szkoda w mieniu znajdującym się w miejscu ubezpieczenia lub istnieje

je prawdopodobieństwo wystąpienia szkody w mieniu znajdującym się w miejscu ubezpieczenia, na wniosek Ubezpieczonego PZU SA organizuje i pokrywa koszty usługi polegającej na zdiagnozowaniu przyczyny awarii instalacji oraz zabezpieczeniu instalacji w taki sposób, żeby zapobiec wystąpieniu szkody w mieniu znajdującym się w miejscu ubezpieczenia lub zmniejszyć jej rozmiary. PZU SA pokrywa koszty dojazdu, robocizny i materiałów wykorzystanych do zabezpieczenia instalacji do kwoty 200 zł. Usługa zostanie wykonana, o ile nie odmówiono dostępu do miejsca, w którym wystąpiła awaria instalacji.

§ 51

W wariantcie Super Plus, w zależności od zaistniałego wypadku ubezpieczeniowego w miejscu ubezpieczenia, na wniosek Ubezpieczonego lub osoby działającej w jego imieniu, PZU SA organizuje i pokrywa koszty świadczeń, o których mowa w § 50, oraz następujących świadczeń:

- 1) w razie awarii sprzętu AGD lub RTV znajdującego się w miejscu ubezpieczenia, PZU SA organizuje oraz pokrywa koszty naprawy tego sprzętu do kwoty 500 zł; świadczenie obejmuje koszt dojazdu mechanika, robocizny oraz koszty części zamiennych niezbędnych do naprawy sprzętu; w razie braku możliwości naprawy sprzętu w miejscu ubezpieczenia, PZU SA organizuje transport i pokrywa koszty naprawy sprzętu w autoryzowanym serwisie; PZU SA pokrywa maksymalnie koszty dwóch napraw w okresie ubezpieczenia.
PZU SA nie ponosi odpowiedzialności za koszty napraw objętych gwarancją producenta, jednakże na życzenie Ubezpieczonego PZU SA organizuje i pokrywa koszty transportu uszkodzonego sprzętu do najbliższego autoryzowanego serwisu w ramach wyżej wymienionej kwoty 500 zł; PZU SA pokrywa maksymalnie koszty dwóch transportów uszkodzonego sprzętu do najbliższego autoryzowanego serwisu;
- 2) w razie awarii sprzętu PC znajdującego się w miejscu ubezpieczenia, PZU SA organizuje oraz pokrywa koszty naprawy tego sprzętu do kwoty 500 zł; świadczenie obejmuje koszty dojazdu mechanika, robocizny oraz koszty części zamiennych niezbędnych do naprawy sprzętu; w razie braku możliwości naprawy sprzętu w miejscu ubezpieczenia, PZU SA organizuje transport i pokrywa koszty naprawy sprzętu w autoryzowanym serwisie; PZU SA pokrywa maksymalnie koszty dwóch napraw w okresie ubezpieczenia.
PZU SA nie ponosi odpowiedzialności za koszty napraw objętych gwarancją producenta, jednakże na życzenie Ubezpieczonego PZU SA organizuje i pokrywa koszt transportu uszkodzonego sprzętu do najbliższego autoryzowanego serwisu w ramach wyżej wymienionej kwoty 500 zł; PZU SA pokrywa maksymalnie koszty dwóch transportów uszkodzonego sprzętu do najbliższego autoryzowanego serwisu.

§ 52

W wariantcie Komfort, w zależności od rodzaju zaistniałego wypadku ubezpieczeniowego w miejscu ubezpieczenia, na wniosek Ubezpieczonego lub osoby działającej w jego imieniu, PZU SA organizuje i pokrywa koszty następujących świadczeń:

- 1) interwencji specjalisty w razie zaistnienia wypadku ubezpieczeniowego, tj.:
  - a) ślusarza,
  - b) elektryka,
  - c) hydraulika,
  - d) szklarza,
  - e) technika urządzeń grzewczych,
  - f) dekarza,
  - g) stolarza,
  - h) murarza.

Świadczenie PZU SA obejmuje pokrycie kosztów dojazdu i robocizny; PZU SA pokrywa koszty interwencji specjalisty lub specjalistów do kwoty 400 zł na jeden wypadek ubezpieczeniowy, nie więcej jednak niż 1 000 zł w odniesieniu do wszystkich wypadków ubezpieczeniowych zaistniałych w okresie ubezpieczenia;

- 2) pobytu w hotelu Ubezpieczonego wraz z jego bagażem podręcznym – usługa ta jest organizowana w razie, gdy zaistniały wypadek ubezpieczeniowy spowodował zniszczenie miejsca ubezpieczenia w stopniu uniemożliwiającym dalsze zamieszkanie przez Ubezpieczonego w tym miejscu; PZU SA pokrywa koszty pobytu w hotelu Ubezpieczonego wraz z bagażem podręcznym do czasu przywrócenia miejsca ubezpieczenia do stanu umożliwiającego dalsze zamieszkanie, nie więcej jednak niż za 5 dob hotelowych oraz nie więcej niż do kwoty 200 zł za jedną dobę hotelową za każdego Ubezpieczonego;
- 3) transportu Ubezpieczonego wraz z jego bagażem podręcznym do hotelu albo lokalu zastępczego, albo do wskazanego przez Ubezpieczonego miejsca znajdującego się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku gdy miejsce ubezpieczenia zostało zniszczone w wyniku wypadku ubezpieczeniowego w stopniu uniemożliwiającym dalsze jego zamieszkanie; PZU SA pokrywa koszty transportu wszystkich Ubezpieczonych wraz z ich bagażem podręcznym do kwoty 500 zł;
- 4) powrotnego transportu Ubezpieczonego do miejsca ubezpieczenia z hotelu albo lokalu zastępczego, albo z innego czasowego miejsca ubezpieczenia po zakończeniu remontu lub odbudowy zniszczonego lub uszkodzonego miejsca ubezpieczenia w przypadku gdy miejsce ubezpieczenia zostało zniszczone lub uszkodzone w wyniku zajścia wypadku ubezpieczeniowego w stopniu uniemożliwiającym dalsze jego zamieszkanie; PZU SA pokrywa koszty transportu wszystkich Ubezpieczonych wraz z ich bagażem podręcznym do kwoty 500 zł;
- 5) powrotu Ubezpieczonego do miejsca ubezpieczenia, jeżeli w chwili wystąpienia wypadku ubezpieczeniowego Ubezpieczony znajduje się w odległości co najmniej 30 km od miejsca ubezpieczenia, a w związku z zaistnieniem wypadku ubezpieczeniowego jego obecność w miejscu ubezpieczenia jest niezbędna; PZU SA pokrywa koszty transportu wszystkich Ubezpieczonych wraz z ich bagażem podręcznym do kwoty 500 zł;
- 6) dozoru miejsca ubezpieczenia do czasu założenia nowych zabezpieczeń, o których mowa w § 21, ale nie dłużej niż przez 48 godzin; świadczenie przysługuje jeżeli w miejscu ubezpieczenia znajdowały się zabezpieczenia, o których mowa w § 21 a wypadek ubezpieczeniowy spowodował zniszczenie miejsca ubezpieczenia w stopniu uniemożliwiającym dalsze zamieszkiwanie przez Ubezpieczonego i jednocześnie zostały zniszczone zabezpieczenia, o których mowa w § 21; PZU SA pokrywa koszty dozoru miejsca ubezpieczenia do kwoty 2 500 zł;
- 7) transportu mienia znajdującego się w miejscu ubezpieczenia za pomocą pojazdu mechanicznego o ładowności do 3,5 ton do wskazanego przez Ubezpieczonego miejsca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – usługa ta jest organizowana, jeżeli wypadek ubezpieczeniowy spowodował zniszczenie miejsca ubezpieczenia w stopniu uniemożliwiającym dalsze przechowywanie tego mienia w miejscu ubezpieczenia; PZU SA pokrywa koszty transportu mienia do kwoty 500 zł;
- 8) telefonicznej informacji o usługach – w zależności od rodzaju zaistniałego wypadku ubezpieczeniowego w miejscu ubezpieczenia, PZU SA zapewnia Ubezpieczonemu dostęp do telefonicznej informacji o numerach telefonów służb użyteczności publicznej oraz usługodawców (np. hydraulik, szklarz, ślusarz, technik urządzeń grzewczych, elektryk, dekarz, malarz, parkieciarz, murarz) działających w pobliżu miejsca ubezpieczenia.

§ 53

Jeżeli kwota, do której PZU SA ponosi odpowiedzialność określona w §§ 50–52 nie wystarcza na pokrycie przez PZU SA w całości kosztu wykonania usługi wskazanej w OWU, a Ubezpieczony nie wyraża zgody na pokrycie różnicy między rzeczywistymi kosztami wykonania usługi a kwotą, do której PZU SA ponosi odpowiedzialność, wówczas PZU SA wypłaca Ubezpieczonemu odszkodowanie w kwocie, do której PZU SA ponosi odpowiedzialność.

Wyłączenia odpowiedzialności

§ 54

1. PZU SA nie odpowiada, jeżeli wypadek ubezpieczeniowy powstał wskutek długotrwałej i postępującej nieszczelności instalacji lub przenikania wód podziemnych.
2. Ubezpieczenie nie obejmuje organizacji i pokrycia kosztów usług:
  - 1) świadczonych w związku z uszkodzeniami:
    - a) żarówek lub bezpieczników,
    - b) o charakterze estetycznym,
    - c) podziemnych rur instalacji kanalizacyjnych, wodociągowych lub podziemnych linii energetycznych,
    - d) urządzeń gospodarstwa domowego innych niż sprzęt RTV i AGD,
    - e) sprzętu komputerowego lub elektronicznego innego niż sprzęt PC,
    - f) maszyn lub urządzeń służących do prowadzenia działalności gospodarczej oraz ich podłączenia do sieci elektrycznej i wodno-kanalizacyjnej;
  - 2) wynikających z naturalnego zużycia się części lub materiałów eksploatacyjnych, np. baterii, tonera, czytników lasera;
  - 3) związanych z brakiem wzajemnej kompatybilności elementów sprzętu i oprogramowania lub wynikających z zainstalowania oprogramowania bez ważnych licencji;
  - 4) związanych z działaniem czynników termicznych lub chemicznych;
  - 5) wynikających z celowego uszkodzenia sprzętu RTV, AGD lub PC;
  - 6) jeżeli koszty zostały poniesione przez Ubezpieczonego bez uprzedniej zgody PZU Pomoc, chyba że skontaktowanie się z PZU Pomoc w sposób określony w § 74 było niemożliwe, z zastrzeżeniem § 75;
  - 7) wynikających z niewłaściwego lub niezgodnego z instrukcją używania, przechowywania lub konserwacji sprzętu RTV, AGD lub PC, a także używania tego sprzętu niezgodnie z przepisami bezpieczeństwa (w tym stosowania częstotliwości wyższych niż przewidziano dla danego modelu);
  - 8) powstałych na skutek niewłaściwej lub niezgodnej z instrukcją producenta instalacji, naprawy, przeróbki lub zmian konstrukcyjnych, dokonanych przez Ubezpieczonego.
3. PZU SA nie ponosi odpowiedzialności za utratę danych na jakimkolwiek nośniku w wyniku awarii lub naprawy sprzętu RTV, AGD lub PC.
4. Ubezpieczeniem nie są objęte koszty czynności, do wykonania których zgodnie z instrukcją obsługi zobowiązany jest Ubezpieczony, np.: instalacja sprzętu lub oprogramowania, konserwacja.
5. PZU SA nie ponosi odpowiedzialności za niezorganizowanie albo opóźnienie w zorganizowaniu usługi z przyczyn niezależnych od PZU SA, takich jak: strajki, niepokoje społeczne, akty terroryzmu, wojna (również domowa), promieniowanie radioaktywne, ograniczenia w poruszaniu się wprowadzone decyzjami władz administracyjnych, zjawiska meteorologiczne, trzęsienie ziemi, powódź, pożar lasu, brak możliwości kontaktu z Ubezpieczonym, oraz za opóźnienia zaistniałe z przyczyn zależnych od Ubezpieczonego.

Rozdział 6

POSTANOWIENIA WSPÓLNE

Wyłączenia odpowiedzialności do wszystkich rodzajów ubezpieczeń

§ 55

PZU SA nie odpowiada za szkody:

- 1) wyrządzone umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa przez Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego, chyba że w razie rażącego niedbalstwa zapłata odszkodowania

odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności, z zastrzeżeniem § 25 ust. 5;

- 2) wyrządzone umyślnie przez osobę, z którą Ubezpieczony pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym;
- 3) górnicze, w rozumieniu prawa górniczego;
- 4) powstałe w następstwie działań wojennych, stanu wojennego, stanu wyjątkowego, aktów terroryzmu, strajków lub niepokoїв społecznych;
- 5) powstałe w wyniku udziału Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego w strajkach, rozruchach, zamieszkach, akcjach protestacyjnych, blokadach dróg;
- 6) powstałe wskutek oddziaływania energii jądrowej, promieni laserowych, maserowych, promieniowania jonizującego, pola magnetycznego i elektromagnetycznego oraz skażenia radioaktywnego;
- 7) będące bezpośrednim lub pośrednim następstwem decyzji administracyjnej.

Zawarcie umowy ubezpieczenia

§ 56

1. Umowę ubezpieczenia zawiera się na wniosek Ubezpieczającego.
2. Umowa ubezpieczenia zawierana jest na podstawie danych podanych przez Ubezpieczającego, z zastrzeżeniem że PZU SA może w trakcie trwania umowy ubezpieczenia żądać udokumentowania tych danych.
3. PZU SA może uzależnić zawarcie umowy ubezpieczenia od potwierdzenia sprawności zabezpieczeń mienia, o których mowa w § 21, a także dodatkowego zabezpieczenia antywłamaniowego, o którym mowa w § 67 ust. 8 pkt 1, lub monitoringu przez podmiot profesjonalnie trudniący się montażem lub serwisowaniem zabezpieczeń antywłamaniowych lub monitoringu.

§ 57

1. Ubezpieczający może zawrzeć umowę ubezpieczenia na cudzy rachunek (na rachunek Ubezpieczonego). Obowiązek zapłaty składki ubezpieczeniowej ciąży na Ubezpieczającym. Dokument ubezpieczenia otrzymuje Ubezpieczający.
2. W przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek (na rachunek Ubezpieczonego) zarzut mający wpływ na odpowiedzialność PZU SA, PZU SA może podnieść również przeciwko Ubezpieczonemu.
3. Ubezpieczony może żądać, by PZU SA udzielił mu informacji o postanowieniach zawartej umowy ubezpieczenia oraz OWU w zakresie, w jakim dotyczą praw i obowiązków Ubezpieczonego.

§ 58

1. Ubezpieczający zobowiązany jest podać do wiadomości PZU SA wszystkie znane sobie okoliczności, o które PZU SA zapytywał w formularzu oferty albo przed zawarciem umowy w innych pismach. Jeżeli Ubezpieczający zawiera umowę przez przedstawiciela, obowiązek ten ciąży również na przedstawicielu i obejmuje ponadto okoliczności jemu znane. W razie zawarcia przez PZU SA umowy ubezpieczenia mimo braku odpowiedzi na poszczególne pytania, pominięte okoliczności uważa się za nieistotne.
2. W czasie trwania umowy ubezpieczenia Ubezpieczający zobowiązany jest zgłaszać zmiany okoliczności, o których mowa w ust. 1. Ubezpieczający zobowiązany jest zawiadamiać o tych zmianach PZU SA niezwłocznie po otrzymaniu o nich wiadomości.
3. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek obowiązki określone w ust. 1 i 2 spoczywają zarówno na Ubezpieczającym, jak i na Ubezpieczonym, chyba że Ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek.
4. PZU SA nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, które z naruszeniem ust. 1–3 nie zostały podane do jego wia-

domości. Jeżeli do naruszenia ust. 1–3 doszło z winy umyślnej, w razie wątpliwości przyjmuje się, że wypadek przewidziany umową i jego następstwa są skutkiem okoliczności, o których mowa w zdaniu poprzedzającym.

§ 59

Zawarcie umowy ubezpieczenia PZU SA potwierdza dokumentem ubezpieczenia (polisą).

§ 60

1. Umowę ubezpieczenia zawiera się na okres 12 miesięcy albo na okres krótszy (ubezpieczenie krótkoterminowe), z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Umowę ubezpieczenia, o której mowa w § 1 ust. 8, zawiera się na okres 12 miesięcy.

Przeniesienie praw z umowy ubezpieczenia

§ 61

1. W razie zbycia przedmiotu ubezpieczenia, o którym mowa w § 3 lub § 43, prawa z umowy ubezpieczenia mogą być przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia. Przeniesienie praw wymaga zgody PZU SA.
2. W razie przeniesienia praw z umowy ubezpieczenia na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia przechodzą także obowiązki, które ciążyły na zbywcy, chyba że strony za zgodą PZU SA umówiły się inaczej. Pomimo tego przejścia obowiązków zbywca odpowiada solidarnie z nabywcą za zapłatę składki przypadającej za czas do chwili przejścia przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę.
3. Jeżeli prawa z umowy ubezpieczenia nie zostały przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia, ochrona ubezpieczeniowa wygasa z chwilą przejścia przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę.
4. Postanowienia ust. 1–3 nie mają zastosowania do przenoszenia wierzitelności, jakie powstały lub mogą powstać wskutek zajścia przewidzianego w umowie wypadku.

Początek i koniec odpowiedzialności PZU SA

§ 62

Jeżeli nie umówiono się inaczej, odpowiedzialność PZU SA rozpoczyna się od dnia następującego po zawarciu umowy ubezpieczenia, nie wcześniej jednak niż od dnia następnego po zapłaceniu składki lub jej pierwszej raty.

§ 63

1. Z zastrzeżeniem ust. 2, w razie zbycia któregoś z przedmiotów ubezpieczenia, o których mowa w § 3 lub § 43, ochrona ubezpieczeniowa w zakresie:
  - 1) pozostałego ubezpieczonego mienia, które nie zostało zbyte lub pozostałych ubezpieczonych szklanych przedmiotów od stłuczenia, które nie zostały zbyte – nie wygasa;
  - 2) ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków – nie wygasa;
  - 3) ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej w życiu prywatnym – nie wygasa;
  - 4) ubezpieczenia PZU Pomoc w domu – nie wygasa.
2. Jeżeli zbycie ubezpieczonego lokalu mieszkalnego, budynku mieszkalnego, budynku niemieszkalnego, budynku mieszkalnego w stadium budowy lub budynku niemieszkalnego w stadium budowy będzie skutkowało zmianą miejsca ubezpieczenia bądź zmianą wskazania lokalu lub budynku dla ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej w życiu prywatnym, to w odniesieniu do ubezpieczenia ruchomości domowych, stałych elementów, szklanych przedmiotów, ubezpieczenia PZU Pomoc w domu oraz odpowiedzialności cywilnej w życiu prywatnym mają zastosowanie postanowienia § 64.

§ 64

1. Jeżeli w okresie ubezpieczenia Ubezpieczony zmienił miejsce ubezpieczenia ochrona ubezpieczeniowa dla ruchomości domowych, stałych elementów, szklanych przedmiotów oraz ochrona ubezpieczeniowa wynikająca z ubezpieczenia PZU Pomoc w domu, rozpoczyna się w nowym miejscu ubezpieczenia od dnia wskazanego w pisemnym powiadomieniu PZU SA o zmianie miejsca ubezpieczenia, nie wcześniej jednak niż od dnia doręczenia tego powiadomienia. Natomiast ochrona ubezpieczeniowa w dotychczasowym miejscu ubezpieczenia trwa do dnia wydania lokalu albo budynku będącego miejscem ubezpieczenia, nie dłużej jednak niż przez okres 30 dni od dnia pisemnego powiadomienia, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym.
2. Zmiana miejsca ubezpieczenia, o której mowa w ust. 1, dotyczy również zmiany wskazania lokalu albo budynku dla ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej w życiu prywatnym, o ile umowa ubezpieczenia obejmuje również to ubezpieczenie. Ochrona ubezpieczeniowa wynikająca z tego ubezpieczenia rozpoczyna się w nowym lokalu albo budynku wskazanym dla tego ubezpieczenia od dnia wskazanego w pisemnym powiadomieniu, o którym mowa w ust. 1, nie wcześniej jednak niż od dnia doręczenia tego powiadomienia. Natomiast ochrona ubezpieczeniowa wynikająca z tego ubezpieczenia w dotychczas wskazanym dla tego ubezpieczenia lokalu albo budynku trwa do dnia wydania tego lokalu albo budynku, nie dłużej jednak niż przez okres 30 dni od dnia pisemnego powiadomienia, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym.

§ 65

Ochrona ubezpieczeniowa wygasa:

- 1) z upływem okresu ubezpieczenia określonego w umowie ubezpieczenia;
- 2) z chwilą unicestwienia przedmiotu ubezpieczenia;
- 3) z dniem wyczerpania sumy ubezpieczenia bądź sumy gwarancyjnej wskutek wypłaty odszkodowania bądź odszkodowań;
- 4) z dniem doręczenia Ubezpieczającemu oświadczenia PZU SA o wypowiedzeniu umowy ze skutkiem natychmiastowym w przypadku, gdy PZU SA ponosi odpowiedzialność jeszcze przed zapłaceniem składki lub jej pierwszej raty, a składka lub jej pierwsza rata nie została zapłacona w terminie;
- 5) z upływem 7 dni od dnia otrzymania przez Ubezpieczającego wezwania do zapłaty kolejnej raty składki wysłanego po upływie terminu jej płatności z zagrożeniem, że brak zapłaty w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania spowoduje ustanie odpowiedzialności;
- 6) z dniem doręczenia oświadczenia drugiej stronie o wypowiedzeniu umowy ze skutkiem natychmiastowym w przypadku, o którym mowa w § 67 ust. 9;
- 7) w zakresie ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków – z dniem doręczenia PZU SA oświadczenia o wypowiedzeniu umowy ze skutkiem natychmiastowym w przypadku, o którym mowa w § 66 ust. 2;
- 8) z chwilą przeniesienia własności przedmiotu ubezpieczenia, chyba że wraz z przeniesieniem własności przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę zostały przeniesione prawa z umowy ubezpieczenia na zasadach określonych w § 61 ust. 1 i 2;
- 9) z dniem doręczenia PZU SA oświadczenia o odstąpieniu przez Ubezpieczającego od umowy ubezpieczenia w przypadku, o którym mowa w § 66 ust. 1.

§ 66

1. Jeżeli umowa ubezpieczenia jest zawarta na okres dłuższy niż 6 miesięcy Ubezpieczający ma prawo odstąpienia od umowy ubezpieczenia, w terminie 30 dni, a w przypadku gdy Ubezpieczający jest przedsiębiorcą, w terminie 7 dni, od dnia zawarcia umowy. Odstąpienie od umowy ubezpieczenia nie zwalnia Ubezpieczającego z obowiązku opłacenia

składki za okres, w jakim PZU SA udzielał ochrony ubezpieczeniowej.

2. W zakresie ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków Ubezpieczający może wypowiedzieć umowę ubezpieczenia w każdym czasie ze skutkiem natychmiastowym.

Składka ubezpieczeniowa

§ 67

1. Składkę oblicza się za czas trwania odpowiedzialności PZU SA.
2. Składkę ustala się według taryfy obowiązującej w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia.
3. Zapłata składki następuje jednorazowo przy zawieraniu umowy ubezpieczenia, chyba że w umowie ubezpieczenia określono inny sposób i termin opłacenia składki.
4. Zapłata składki następuje w formie gotówkowej albo w porozumieniu z PZU SA w formie bezgotówkowej.
5. Jeżeli zapłata składki albo raty składki dokonywana jest w formie przelewu bankowego albo przekazu pocztowego, za dzień zapłaty składki uważa się dzień uznania rachunku PZU SA pełną, wymagalną kwotą określoną w umowie ubezpieczenia.
6. Dopuszcza się możliwość zapłaty składki za 12-miesięczny okres ubezpieczenia w dwóch albo czterech ratach. Terminy płatności rat ustala się w równych okresach liczonych od dnia zawarcia umowy ubezpieczenia. Terminy płatności oraz wysokość rat składki określa się w dokumencie ubezpieczenia.
7. Składkę ustala się z uwzględnieniem rodzaju przedmiotu ubezpieczenia, sumy ubezpieczenia lub sumy gwarancyjnej, strefy regionalnej, zakresu i okresu ubezpieczenia oraz od zniżek i zwwyżek, o których mowa w ust. 8.
8. W umowach ubezpieczenia stosuje się następujące zniżki i zwwyżki składki:
  - 1) zniżki składki zależą od zamontowania w miejscu ubezpieczenia dodatkowego zabezpieczenia antywłamaniowego lub monitoringu, bezszkodowej kontynuacji ubezpieczenia, zakresu ubezpieczenia lub ilości miejsc ubezpieczenia;
  - 2) zwwyżki składki zależą od konstrukcji materiałowej budynku lub zakresu ubezpieczenia.
9. W razie ujawnienia okoliczności, która pociąga za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa wypadku, każda ze stron może żądać odpowiedniej zmiany wysokości składki, poczynając od chwili, w której zaszła ta okoliczność, nie wcześniej jednak niż od początku bieżącego okresu ubezpieczenia. W razie zgłoszenia takiego żądania druga strona może w terminie 14 dni wypowiedzieć umowę ze skutkiem natychmiastowym.
10. Jeżeli Ubezpieczający lub Ubezpieczony podał do wiadomości PZU SA nieprawdziwe dane mające wpływ na wysokość składki, Ubezpieczający zobowiązany jest do dopłaty składki wynikającej z różnicy pomiędzy składką, jaka należałaby się PZU SA gdyby podano dane prawdziwe a składką przyjętą w umowie ubezpieczenia. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego roszczenie PZU SA o dopłatę różnicy składki staje się natychmiast wymagalne i płatne najpóźniej w dniu wypłaty odszkodowania.

Zwrot składki

§ 68

1. W przypadku wygaśnięcia ochrony ubezpieczeniowej przed upływem okresu na jaki została zawarta umowa ubezpieczenia, Ubezpieczającemu przysługuje zwrot składki za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej. Zwrot składki nie przysługuje, gdy wygaśnięcie ochrony ubezpieczeniowej jest następstwem:
  - 1) jej wykorzystania w związku z wyczerpaniem sumy ubezpieczenia albo sumy gwarancyjnej wskutek wypłaty odszkodowania lub odszkodowań;

- 2) unicestwienia przedmiotu ubezpieczenia wskutek wypadku ubezpieczeniowego powodującego szkodę, za którą przysądzone zostało odszkodowanie w wysokości sumy ubezpieczenia.
2. Okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej liczony jest od następnego dnia po wygaśnięciu tej ochrony.
3. Składkę podlegającą zwrotowi ustala się proporcjonalnie do niewykorzystanego okresu ochrony ubezpieczeniowej oraz niewykorzystanej sumy ubezpieczenia.
4. PZU SA dokonuje zwrotu składki po uzyskaniu informacji o okolicznościach stanowiących podstawę wygaśnięcia ochrony ubezpieczeniowej.
3. PZU SA obowiązany jest, w granicach odpowiednio sumy ubezpieczenia bądź sumy gwarancyjnej, zwrócić koszty wynikłe z zastosowania środków, o których mowa w ust. 1 pkt 1, jeżeli środki te były celowe, chociażby okazały się bezskuteczne. Jeżeli przedmiotowe koszty poniesione zostały na polecenie PZU SA, to zwracane są one w pełnej wysokości.
4. W razie ubezpieczenia na cudzy rachunek postanowienia ustępów poprzedzających stosuje się również do Ubezpieczonego.
5. W przypadku ubezpieczenia mienia lub ubezpieczenia szklanych przedmiotów od stłuczenia Ubezpieczający lub Ubezpieczony obowiązany jest nie dokonywać w uszkodzonym mieniu lub uszkodzonych szklanych przedmiotach żadnych zmian i nie dokonywać ich naprawy, jeżeli zmiany i naprawa nie są uzasadnione koniecznością zabezpieczenia mienia pozostałego po szkodzie lub zmniejszenia rozmiaru szkody, bez uprzedniego przeprowadzenia oględzin przez PZU SA lub jego przedstawiciela, chyba że PZU SA lub jego przedstawiciel nie przeprowadził takich oględzin w terminie 7 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o szkodzie, albo 14 dni, jeżeli niezbędne było powołanie biegłych (rzecoznawców).

Prawa i obowiązki stron

§ 69

1. Ubezpieczający lub Ubezpieczony zobowiązany jest:
  - 1) przestrzegać obowiązujących przepisów prawa z zakresu ochrony przeciwpożarowej;
  - 2) przestrzegać obowiązujących przepisów prawa dotyczących obowiązków właścicieli nieruchomości utrzymania czystości i porządku w zakresie uprzątnięcia błota, śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń z chodników położonych wzdłuż nieruchomości;
  - 3) przestrzegać wymogów w zakresie zabezpieczenia ubezpieczonego mienia, o których mowa w § 21;
  - 4) przestrzegać zaleceń producenta dotyczących składowania materiałów, o których mowa w § 3 ust. 5;
  - 5) przeprowadzać konserwacje i okresowe remonty mienia;
  - 6) stosować właściwe środki ochronne w celu zabezpieczenia instalacji wodnych i centralnego ogrzewania oraz ich wyposażenia instalacyjnego przed mrozem, w szczególności utrzymywać właściwą temperaturę w pomieszczeniach;
  - 7) zamknąć, opróżnić z wody i utrzymywać opróżnione instalacje wodne i centralnego ogrzewania w obiektach nieużywanych i niedozorowanych lub czasowo nieczynnych;
  - 8) wykonywać niezwłocznie wszelkie inwestycje i naprawy niezbędne w ocenie rzeczoznawców lub zgodnie z przepisami prawa dotyczącymi prawidłowego działania instalacji.
2. W razie naruszenia z winy umyślnej lub wskutek rażącego niedbalstwa obowiązków, o których mowa w ust. 1, PZU SA wolny jest od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu, chyba że w razie rażącego niedbalstwa zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności, z zastrzeżeniem ust. 3.
3. W ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej w życiu prywatnym w razie naruszenia z winy umyślnej obowiązków, o których mowa w ust. 1, PZU SA wolny jest od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu.

§ 70

1. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego Ubezpieczający obowiązany jest:
  - 1) użyć dostępnych mu środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów, między innymi wezwać straż pożarną oraz zawiadomić jednostkę policji, o ile zachodzi taka potrzeba (w szczególności w przypadku kradzieży z włamaniem, rabunku w miejscu ubezpieczenia oraz rabunku poza miejscem ubezpieczenia);
  - 2) zabezpieczyć możliwość dochodzenia roszczeń odszkodowawczych wobec osób odpowiedzialnych za szkodę oraz udzielić PZU SA wszelkiej pomocy dostarczając informacje oraz dokumenty niezbędne do skutecznego dochodzenia roszczeń regresowych.
2. Jeżeli Ubezpieczający umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie zastosował środków określonych w ust. 1 pkt 1, PZU SA wolny jest od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu.

§ 71

1. W przypadku ubezpieczenia mienia lub ubezpieczenia szklanych przedmiotów od stłuczenia Ubezpieczający zobowiązany jest zawiadomić PZU SA o zaistniałym wypadku ubezpieczeniowym niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 7 dni od dnia jego zajścia.
2. W przypadku ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej w życiu prywatnym Ubezpieczający zobowiązany jest zawiadomić PZU SA o zaistniałym wypadku ubezpieczeniowym niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 7 dni od dnia jego zajścia lub dowiedzenia się o wypadku.
3. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek obowiązek, o którym mowa w ust. 1 i 2, obciąża także Ubezpieczonego, chyba że Ubezpieczony nie wie o zawarciu umowy na jego rachunek.
4. W razie naruszenia z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa obowiązków, o których mowa w ust. 1 i 2, PZU SA może odpowiednio zmniejszyć odszkodowanie, jeżeli naruszenie przyczyniło się do zwiększenia szkody lub uniemożliwiło PZU SA ustalenie okoliczności i skutków wypadku.
5. Skutki braku zawiadomienia PZU SA o wypadku ubezpieczeniowym nie następują, jeżeli PZU SA w terminie, o którym mowa w ust. 1 i 2, otrzymał wiadomość o okolicznościach, które należało podać do jego wiadomości.

§ 72

W przypadku ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej w życiu prywatnym:

- 1) w razie wystąpienia przez poszkodowanego przeciwko Ubezpieczonemu z roszczeniem o odszkodowanie, Ubezpieczający lub Ubezpieczony jest zobowiązany niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 7 dni, powiadomić o tym PZU SA;
- 2) w razie wystąpienia z roszczeniem, o którym mowa w pkt 1, na drogę sądową, Ubezpieczający lub Ubezpieczony zobowiązany jest niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 7 dni od otrzymania pozwu, zawiadomić o tym PZU SA;
- 3) Ubezpieczający lub Ubezpieczony jest zobowiązany dostarczyć PZU SA orzeczenie sądu w terminie umożliwiającym zajęcie stanowiska co do wniesienia środka odwoławczego;
- 4) w razie powstania wypadku ubezpieczeniowego Ubezpieczony jest zobowiązany do podjęcia aktywnej współpracy

cy z PZU SA w celu wyjaśnienia wszelkich okoliczności i przyczyn powstania szkody oraz ustalenia jej rozmiaru.

§ 73

1. W przypadku ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków w razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego Ubezpieczający lub Ubezpieczony zobowiązany jest:
  - 1) starać się o złagodzenie jego skutków przez niezwłoczne poddanie się opiece lekarskiej i zaleconemu leczeniu;
  - 2) dostarczyć PZU SA dokumenty niezbędne do ustalenia zasadności roszczenia i wysokości świadczenia: dokumentację medyczną, rachunki i dowody ich zapłaty, a także jeżeli Ubezpieczony kierował pojazdem podczas wypadku – dokument uprawniający do kierowania pojazdem;
  - 3) umożliwić PZU SA zasięgnięcie informacji odnoszących się do okoliczności określonych w dokumentach wymienionych w pkt 2, w szczególności u lekarzy, którzy sprawowali nad Ubezpieczonym opiekę zarówno przed, jak i po wypadku;
  - 4) poddać się badaniu przez wskazanych przez PZU SA lekarzy lub obserwacji klinicznej.
2. W razie śmierci Ubezpieczonego uposażony zobowiązany jest przedłożyć PZU SA do wglądu odpis aktu zgonu oraz kartę statystyczną zgonu lub dokumentację medyczną potwierdzającą przyczynę zgonu, jeśli jest uprawnionym do uzyskania takich dokumentów, oraz dokument stwierdzający jego tożsamość. W przypadku braku wskazania uposażonego – występująca o wypłatę świadczenia osoba, o której mowa w § 40 ust. 2, obowiązana jest przedłożyć dodatkowo dokumenty stanu cywilnego potwierdzające fakt małżeństwa lub pokrewieństwa z Ubezpieczonym lub dokumenty potwierdzające fakt sprawowania opieki nad Ubezpieczonym na dzień jego śmierci.
3. PZU SA zastrzega sobie prawo weryfikacji dostarczonych dokumentów oraz zasięgnięcia opinii lekarzy specjalistów.

§ 74

W przypadku ubezpieczenia PZU Pomoc w domu, w celu skorzystania ze świadczeń określonych w OWU Ubezpieczony (lub osoba działająca w jego imieniu) powinien przed podjęciem działań we własnym zakresie niezwłocznie, zawiadomić telefonicznie o wypadku ubezpieczeniowym PZU Pomoc, którego numer telefonu określony jest w umowie ubezpieczenia i podać następujące informacje:

- 1) imię i nazwisko, a w przypadku gdy osobą zgłaszającą wypadek ubezpieczeniowy jest Ubezpieczony będący osobą bliską, o której mowa w § 2 pkt 86 lit. c – swoje imię i nazwisko oraz imię i nazwisko osoby fizycznej, o której mowa w § 2 pkt 86 lit. c;
- 2) adres miejsca ubezpieczenia;
- 3) numer telefonu, pod którym PZU Pomoc może skontaktować się z Ubezpieczonym lub osobą działającą w jego imieniu;
- 4) opis wypadku i rodzaj potrzebnej pomocy.

§ 75

1. W przypadku ubezpieczenia PZU Pomoc w domu w razie, gdy:
  - 1) usługa określona w OWU nie została zorganizowana w terminie 7 dni od dnia powiadomienia PZU Pomoc przez Ubezpieczonego (lub osobę występującą w jego imieniu) o wypadku ubezpieczeniowym, w razie braku odmiennych ustaleń co do terminu wykonania usługi;
  - 2) skontaktowanie się z PZU Pomoc w sposób określony w § 74 było niemożliwe:
    - a) z przyczyn niezależnych od Ubezpieczonego (przyczyny te muszą zachodzić w stosunku do wszystkich Ubezpieczonych objętych ubezpieczeniem PZU Pomoc w domu) lub osoby działającej w jego imieniu,
    - b) z powodu urazu ciała lub nagłego zachorowania Ubezpieczonego (w sytuacji, gdy pozostali Ubezpie-

zeni objęci ubezpieczeniem PZU Pomoc w domu nie mieli możliwości skontaktowania się z PZU Pomoc).

Ubezpieczony może zlecić wykonanie usługi przewidzianej w OWU we własnym zakresie, a PZU SA zwraca Ubezpieczonemu poniesione koszty wykonania tej usługi do wysokości określonej w ust. 3.

2. Zwrot kosztów, o których mowa w ust. 1, następuje, jeżeli:
  - 1) Ubezpieczony udowodnił zaistnienie wypadku ubezpieczeniowego;
  - 2) poniesione koszty zostaną udokumentowane rachunkami i dowodami ich zapłaty;
  - 3) Ubezpieczony uzasadni niemożność skontaktowania się z PZU Pomoc z przyczyn, o których mowa w ust. 1 pkt 2 lit. a;
  - 4) uraz ciała lub nagłe zachorowanie Ubezpieczonego zostaną potwierdzone dokumentem wystawionym przez lekarza – w przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 lit. b.
3. Zwrot kosztów, o których mowa w ust. 1, następuje temu Ubezpieczonemu, który je poniósł, na podstawie rachunków i dowodów ich zapłaty, do wysokości rzeczywistych poniesionych kosztów, maksymalnie jednak do limitu odpowiedzialności określonego w §§ 50–52, a jeżeli nie został przewidziany kwotowy limit odpowiedzialności – maksymalnie do kwoty odpowiadającej średniej cenie wykonania usług tego rodzaju na terenie miejscowości, w której znajduje się miejsce ubezpieczenia.

Postępowanie w razie powołania rzeczoznawców

§ 76

1. Ubezpieczony lub PZU SA mogą powoływać rzeczoznawców w celu ustalenia przyczyny lub wysokości szkody.
2. W razie rozbieżności w opiniach rzeczoznawców, Ubezpieczony oraz PZU SA mogą powołać rzeczoznawcę opiniującego, który na podstawie przedłożonych do wglądu ekspertyz i własnej oceny stanu faktycznego wyda opinię.
3. Każda z osób, o których mowa w ust. 1, ponosi koszty rzeczoznawcy, którego powołała. Koszty trzeciego rzeczoznawcy (opiniującego) ponoszą Ubezpieczony oraz PZU SA po połowie.

Wypłata odszkodowania lub świadczenia i obowiązki informacyjne PZU SA

§ 77

1. PZU SA wypłaca świadczenie, w terminie 30 dni, licząc od dnia otrzymania zawiadomienia o wypadku ubezpieczeniowym.
2. Gdyby wyjaśnienie w terminie określonym w ust. 1 okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności PZU SA albo wysokości świadczenia okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Jednakże bezsporną część świadczenia PZU SA wypłaca w terminie określonym w ust. 1.
3. PZU SA jest zobowiązany:
  - 1) po otrzymaniu zawiadomienia o zajściu zdarzenia losowego objętego ochroną ubezpieczeniową, w terminie 7 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia, do poinformowania o tym Ubezpieczonego lub Ubezpieczającego, jeżeli nie są oni osobami występującymi z tym zawiadomieniem, oraz do podjęcia postępowania dotyczącego ustalenia stanu faktycznego zdarzenia, zasadności zgłoszonych roszczeń i wysokości świadczenia, a także do poinformowania osoby występującej z roszczeniem pisemnie lub w inny sposób, na który ta osoba wyraziła zgodę, jakie dokumenty są potrzebne do ustalenia odpowiedzialności PZU SA lub wysokości świadczenia, jeżeli jest to niezbędne do dalszego prowadzenia postępowania;
  - 2) jeżeli w terminach określonych w ust. 1 i 2 nie wypłaca świadczenia, do zawiadomienia pisemnie osoby zgłaszającej roszczenie o przyczynach niemożności zaspokojenia

- nia jej roszczeń w całości lub części, a także do wypłacenia bezspornej części świadczenia;
- 3) jeżeli świadczenie nie przysługuje lub przysługuje w innej wysokości, niż określona w zgłoszonym roszczeniu, do poinformowania o tym pisemnie osoby występującej z roszczeniem, wskazując na okoliczności oraz na podstawę prawną uzasadniającą całkowitą lub częściową odmowę wypłaty świadczenia – informacja ta powinna zawierać pouczenie o możliwości dochodzenia roszczeń na drodze sądowej;
  - 4) do udostępniania osobom, o których mowa w pkt 1, informacji i dokumentów, gromadzonych w celu ustalenia odpowiedzialności PZU SA lub wysokości świadczenia; osoby te mogą żądać pisemnego potwierdzenia przez PZU SA udostępnionych informacji, a także sporządzania na swój koszt kserokopii dokumentów i potwierdzania ich zgodności z oryginałem przez PZU SA;
  - 5) na żądanie Ubezpieczonego lub Ubezpieczającego, do udostępniania posiadanych przez siebie informacji związanych z wypadkiem lub zdarzeniem będącym podstawą ustalenia odpowiedzialności PZU SA oraz ustalenia okoliczności wypadków i zdarzeń losowych, jak również wysokości świadczenia.

§ 78

Jeżeli po wypłacie odszkodowania Ubezpieczony odzyskał utracone przedmioty, zobowiązany jest zwrócić niezwłocznie PZU SA odszkodowanie wypłacone za te przedmioty albo zrzec się praw do tych przedmiotów na rzecz PZU SA. W razie odzyskania przedmiotów w stanie uszkodzonym lub niekompletnym, zwrotowi na rzecz PZU SA podlega kwota odpowiadająca wartości przedmiotu w dniu odzyskania.

§ 79

PZU SA wypłaca odszkodowanie lub świadczenie na podstawie uznania roszczenia, ugody lub prawomocnego orzeczenia sądu.

Przejęcie roszczeń na PZU SA

§ 80

1. Z dniem wypłaty przez PZU SA odszkodowania roszczenia Ubezpieczonego przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę przechodzą z mocy prawa na PZU SA do wysokości zapłaconego odszkodowania. Jeżeli PZU SA pokrył tylko część szkody, Ubezpieczonemu przysługuje co do pozostałej części pierwszeństwo zaspokojenia przed roszczeniami PZU SA.

PREZES ZARZĄDU PZU SA

Andrzej Klesyk

2. Nie przechodzą na PZU SA roszczenia Ubezpieczonego przeciwko osobom, z którymi Ubezpieczony pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym.
3. Jeżeli Ubezpieczony bez zgody PZU SA zrzekł się roszczenia przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę albo je ograniczył, PZU SA może odmówić wypłaty odszkodowania lub je zmniejszyć. Jeżeli zrzeczenie się lub ograniczenie roszczenia zostanie ujawnione po wypłacie przez PZU SA odszkodowania, wówczas PZU SA może zażądać od Ubezpieczonego zwrotu całości lub części wypłaconego odszkodowania.

Rozdział 7

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

§ 81

1. Ubezpieczającemu, Ubezpieczonemu, uposażonemu lub uprawnionemu z umowy ubezpieczenia przysługuje prawo do wniesienia pisemnej skargi lub zażalenia, dotyczących realizacji przez PZU SA umowy ubezpieczenia. Z zastrzeżeniem ust. 2, adresatem skargi lub zażalenia, właściwym do ich rozpatrzenia, jest jednostka organizacyjna nadzorująca jednostkę, której skarga lub zażalenie dotyczy lub inna jednostka wskazana przez PZU SA. Skargę lub zażalenie składa się na piśmie za pośrednictwem jednostki, której skarga lub zażalenie dotyczy.
2. W przypadku skargi lub zażalenia dotyczących likwidacji szkód, jednostką właściwą do ich rozpatrzenia jest Regionalne Centrum Likwidacji Szkód właściwe ze względu na miejsce likwidacji szkody.
3. PZU SA udziela odpowiedzi na skargę lub zażalenie na piśmie w terminie 30 dni od dnia otrzymania skargi lub zażalenia.
4. Niezależnie od uprawnień, o których mowa w ust. 1–3, Ubezpieczającemu, Ubezpieczonemu, uposażonemu lub uprawnionemu z umowy ubezpieczenia przysługuje prawo wniesienia skargi do Rzecznika Ubezpieczonych.

§ 82

Powództwo o roszczenia wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć albo według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby Ubezpieczającego, Ubezpieczonego, uposażonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia.

§ 83

OWU mają zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych od dnia 1 lutego 2011 roku.

CZŁONEK ZARZĄDU PZU SA

Witold Jaworski